ספר

נטעי נאמנה

והוא חוטר מגזע ישי

נכבדות מדובר בו ממשפחתי הרמה והנישאה גאוני ישראל אדירי ההורה עם קצת תולדות וקורות חייהם ושמות הספרים אשר חברו מאירים לארץ ולדרים כספירים וזהב פרוים מזהירים וסדר השהלשלות יחוסי שרש פורה מראש נטעי נאמנה דור אחר דור עד הרמ"א ז"ל מהר"מ מפאדווא מהר"מ מטיקטין מהר"ל מפראג וחכם צבי ז"ל אשר יחוסם נמשך עד רש"י עד התנא ר' יוחנן הסנדלר ז"ל עד דוד המלך ע"ה כאשר עיני הקורא תחזינה משרים והמה מסתעפים עם עשרים משפחות רמות ונשאות הורוויץ לאנדא ברז"פ רוקח באב"ד תאומים פרענקיל שור שפירא וכדומה כי כל המשפחות מיוחסות יחדיו יתלכדו ולא יתפרדו והכל הולך אל מקור אחד. אבקש אתכם יקרי רוח המתנדבים בעם משכו ידיכם וקחו לכם את המחברת הזאת ולשלם לי איש איש כרצונו הטוב וכל המרבה לספר הרי זה משובח וד' ישלם שכרכם בשפעת ברכות ומרבית הצלחות לעד ולנצח נצחים כחפץ אוהבכם **מרדכי רובינשטיין מזאלקווא**, יושב בעיר הקדושה ירושלם תובב"א.

נדפס פעה"ק **ירושלם** ת"ו

הקדמה

הנה זה כמה שנים אשר נכסף נכספתי להיות עומדת רגלי בשערי ירושלם עיר כלילת יופי משוש כל הארץ מלאה חכמים וסופרים גדולים בתורה ובמעשים טובים בצדקה ובגמילות חסדים. כצמא למים צמאה נפשי לרצות אבניה ועפרה לחונן, כים נגרש מאנו מחשבותי השקט ובעזרת המכין מצעדי גבר הכין צעדי לבוא הלום, זה שנה תמימה אשר ת"ל אנכי יושב בתוך קריה נאמנה צדק ילין בה, אף לעת כזאת אשר בעונינו חרבה עירנו ושמם בית מקדשנו עודנה קדושה לאקים וישראל, קדושת ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבוא (חגיגה ג ע"ב). על כן לבי לבית אל בחלילים יהמה מופת היא לכל יושבי תבל, מי מנה מספר רבניה הגאונים המובהקים והמפורסמים שרי התורה מאירים לארץ ולדרים עליה ומספר את רובע אנשי השם הדגולים מרבבה אשר לגדולות נוצרו ומאנו להשתמש בכתר הרבנות, יען כי חפצם ותשוקתם לשכון בביר בארץ הקדושה תובב"א. עוד יש בה בלי תפונה בירושלם ואגפיה כשלשה מאות בתי מקדשי מעט מלאים זיו התורה ומפיקים נוגה היראה, פתוחים שערי בתי מדרשיה להורה ולתעודה יומם ולילה לא יסגרו מלבד ישיבות גדולות עצמו מספר להשקות צאן קדשים מבאר מים חיים באר חפרוה שרי התורה כרוה נדיבי עם במחוקק במשענותם ויכלכלו את הלומדים שמה ולתת להם ארוחתם מדי חדש בחדשו למען יגדיל תורה ויאדיר, וכל העדה כלם קדושים עת צדק יקראם לרגלם ישוו רגליהם כאילות העשיר ירבה והדל לא ימעיט. מי יוכל לספור החבורות הקדושות הנוסדות פה ובתי החולים להיות מעוז לדל ומחסה לאביון האמת אגיד ולא אכחד כי דבש וחלב זכרונה תחת לשוני אף כי מיום בואי הנה לא זרחה שמש הצלחה עלי אהלי וכמה סבות שונות עלו עלי ועל אשתי היקרה הצנועה תחי' אשר כמעט אמרתי נגזרתי מארץ החיים ח"ו כי בחורף הזה נחליתי ר"ל במחלה קשה לא כעת יאמר, שני מלאכי זעם זבורא ועקרבא שנעשות צרות זה לזה, הרופאים אמרו

נואש

הקדמה

נואש כי אין ישועתה לי בדרך הטבע ח"ו אולם ד' ברוב חסדיו ורחמיו ובזכות אבותי הגאונים הקדושים זלה"ה ובזכות תפלת רבים ד' לא נתנני טרף לשיני המות ויאמר למלאך המות המשחית הרף ידך. בכל זאת לא נצטנני נחלי שלהבת אהבתי לארץ הקדושה תובב"א, טוב לי פת חרבה פה מכרבירים אבוסים כחוץ לארץ ה"ל אנכי מאמין באמונה שלמה כי חליפות עתותי בני אדם מטיב לרע ומרע לטוב בדבר ד' נעשו, סולם ההצלחה מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה רבבות בני אדם עולים ויורדים בו זה יורד למטה וזה עולה למעלה על פי ד' ועל כלם אם אמר שהכל נהיה בדברו יצא. ת"ל אשר חנני בבנים יקרים חרופים ושנונים והמה מבני עליה והמה מועטים, ובראשם בני היקר הרב הגאון המפורסם מאיר עיני חכמים בהלכה וראש הדרשנים באגדה מ' גדליהו צבי שליט"א הראב"ד דק"ק זבאריז, בעזה"י טיב לי מהאנשים אשר עשו חיל ובונים חרבות למו כספם וזהבם כחול ירביון בעת עפרם לעפר ישוב עפרות זהבם לא אתם יקברו, והיא כמו עת חולם חלום והנה ביתו מלא כל טיב בהפכו על משכבו ישמח וירוה נחת יקיץ והקיץ נפשו בחייו יקלל את יומו ויאמר הוי שחר המעורר ישינים ומקיץ נרדמים למה הרגזתני להעלות אותי ממנוחתי ישנתי נחתי הקיצות' כא רוגז בנפול הרדמה הי' אור לי מסביב וכאשר הארת ממזרח ארך כבית נרי מה יקרו לי רגעי שנתי עת מצאתי הין ועושר קמתי והנני הש אין כל, כן גורל העשיר הבונה בחיים ארמונים נשגבים יחולו דרכיו בכל עת נבכל אשר יפנה יצליח ישמח ויתענג על רוב שלום ויאמר בלבבו שלום יהי' לי לנצח, פתאום יבוא יומו וערום בלא תורה ומצות ישוב לבית עולמו ויקלל את ימיו ושנותיו אשר חי כחולם חלום על פני האדמה. וכאשר ראיתי כי פה קדוש מדבר בזה ה"ה הרב הצדיק הקדוש ר' מנחם מענדיל מרומנוב ז"ל על מאמרם ז"ל יציבא בארעא וגיורא בשמי שמיא, כאשר האדם יעשה עצמו יציבא בארעא ובונה בתים רבים לשבת אזי הוא כגר בשמי שמיא. לא כן האיש אשר כל ימיו הי' כעס ומכאובים ועכ"ז שמר תורה ונצר מצוה להדריך את בניו בתורת ד' ובמצותיו, בבוא יום האחרון נפשו עליו לא תשוח:

בראותו

הקדמה

בראותו אור לו בטעונה אלהי קדם כי ברא מזכה אבא כמאמרם ז"ל במדרש אלה הולדות יצחק בן אברהם הוליד את יצחק זה שאמר הכתיב עטרת זקנים בני בנים שצדיקים מתעטרים בבני בניהם כיצד אברהם נתעטר בזכות יעקב כשהשליך אותו נמרד לכבשן האש אמר הקב"ה בשביל יעקב בן בנו אני מצילו שכן כתיב כה אמר ד' אל בני ישראל אשר פדה את אברהם יעקב פדה את אברהם, וביאר בזה מאמר הכתוב אלה תולדות יצחק היינו יעקב גרם אשר אברהם הוליד את יצחק כי אלמלא זכות יעקב כבר הי' נשרף בכבשן האש ולא נולד יצחק, לכן יברך את יומו האחרון וכל הרעות והמצוקות אשר עברו עליו יחשב אצלו כחלום. מעודי עד היום הזה לא אמרתי מעות צור ישועתי, זהי כספי ואנוהו יקר זהבי וארוממנהו, אך חיי נפשי ורוחי בבנים היקרים שליט"א אשר חנן אותי אלקים. והנה למלאות חפצם ותשוקתם כ ארפים להם סדר יחוסי, מחצבתי מחצבת קודש. הן אמת כי הספר הנוכחי נגמר אצלי ה"ל זה איזה שנים כליל בהדרו, אך הדלתי את מתקי כי בשוט שרעפי בקרבי כי חז"ל נתנו היתרון לבר אורין על בר אבהן (מנחות כ"ג א) ואף גם לממזר ת"ח על כהן גדול עם הארץ. יחס האבות היא רק יחוס הגוף ויחס התורה והחכמה היא יחוס הנפש. מה יקרו דברי החכם מי שאין לו יחוס עצמו לא יועילנו יחוס אביו ואמו, כי הגדולה שבתוכחות באמרנו לאיש הנך מתהלל בן מי אַתה ותשכח מה אתה. טוב טהור מטמא, מטמא מטהור, וטוב בישם בן בירסי מבורסי בן בושם, כאשר תיטב שושנה בין החוחים מחות בין שושנים וכמו שמובא בשם גדול אחד שלא הי' לו יחוס למשפחותיו שפי' מאמח"ז הזהרו בבני עניים שמהם תצא תורה, ירצה שבני עניים שאבותיהם הי' עניים בדעת אך הנה מהם בעצמם תצא תורה ולא מצד אבותיהם הקודמים להם, ובדרך זה פירשו המפרשים מאמרם ז"ל בסוף פ"ג דתענית כ"ה ע"ב, שוב מעשה בר"ר אליעזר בן הורקנוס שירד לפני התיבה ואמר עשרים וארבע ברכות ולא נענה ירד ר' עקיבא אחריו ואמר אבינו מלכנו וכו' וירדו גשמים הוי מרננו רבנן יצתה בת קול ואמרה לא מפני שזה גדול מזה אלא מפני שזה מעביר על מדותיו

וזה

וזה אינו מעביר על מדותיו. והקשו המפורשים אם ר"ע הי' לו המעלה שהי' מעביר על מדותיו ור"א לא הי' מעביר על מדותיו נמצא שזה גדול מזה במדה הזאת, ובס' אליהו רבה ובראשית חכמה תירצו שפי' מעביר על מדותיו הוא כשיש לאדם איזה מדה לא טובה בתולדה בטבע ירושה מאבותיו והוא בבחירתו דחה וזרח ממנו הלאה המדה הזאת ויבחר בהפכה זה נקרא מעביר על מדותיו נמצא שר' עקיבא הי' בן גרים והי' מוכרח להעביר על מדותיו משא"כ ר' אליעזר בן הורקנס שהי' בן גדולים לא הי' לו לעבור על מדותיו והנה אף בצדקות הי' שניהם שקולים ועכ"ז נענה ר"ע עביר זה שהי' חשוב מצד שהעביר על מדותיו בבחירת עצמו, הרי לפניך מי שהולך בתים בבחירת עצמו הוא חשוב יותר לפני הקב"ה כמאמרם ז"ל מגהות אמרו לי' רבנן לר' פרידא עזרי' ברי' דרב אבטילס דהוא עשירי לר' אליעזר בן עזריה קאי אבבא אמר להו מאי כולי האי אי בר אוריין יאי אי בר אוריין ובר אבהן יאי ויאי ואי בר אבהן ולאו בר אוריין אשא תכליה, רבים ראו כן תמהו מה ראה לבחור כי אשא הכליה, אמנם יבואר ע"פ מאמרם ז"ל (סוף חגיגה) אמר ר' אבוה אמר ר' אלעזר ה"ח אין אור של גהינם שולטת בהם ק"ו מסלמנדרא, שהולדת האש היא, הסך מדמה אין אור שולטת בו ת"ח שגופן אש דכתיב (ירמיהו כ"ג) הלא דברי כאש נאום ד' על אחת כמה וכמה. ולכאורה קשה ופלא למה לא חשוב גם בר אבהן שהוא ג"כ תולדה דאש וילמד במה מצינו מסלמנדרא שהיא כמו כן תולדה דאש אמנם מדלא נקט גם בר אבהן מוכרחים אנו לומר דס"ל לר' אבוה וכו' כהמדרש האזינו ואין מידי מציל אברהם לא יוכל להציל את ישמעאל וכו' ובהיות כן נוכל לומר שגם זה כוונת ר' פרידא אי בר אבהן ולא בר אוריין אשא הכלי' הרצון בזה שיכול להיות במציאות שאש של גהינם תאכל אותו כי התורה לא הציל אותו כי אין אתו, וזכות אבותיו לא יגן בעדו. היוצא לנו מזה שגם בוז משפחות יעלה במעלות על הגדול ממני ביחוסו, ובדרושי הארכתי בזה לפרש מאמר הילקוט ישעהו ירהב הנער בזקן והנקלה בנכבד י"ח קללות קילל ישעיהו ולא נתקררה דעתו עד שאמר להם ירהבו דנער בזקן והנקלה בנכבד מאי ירהבו וכו'

וכו' יבואו בני אדם שמנערים מן המצות וירהבו במי שהוא מלא מצות כרמון, והנקלה בנכבד יבא מי שחמורות דומות עליו כקלות וירהבו במי שקלות דומות עליו כחמורות, ולשון המאמר מוקשה במה שאמר יבואו בני אדם וכו' ולא אמר יבואו אנשים, אך הנה מודעת כי אדם הוא במדרגה גדולה כמאמרם ז"ל אדם אתם קרואים אדם ואין אוה"ע קרואים אדם וכן הוא מלשון אדמה לעליון הנה יש אנשים כאם הוא בן גדולים. אף אם הוא גברא ארטלאי ריק מכל לא במקרא ולא במשנה ולא בדרך ארץ, עכ"ז ירהב על גדול בחכמה ובתורה ובמצות והתנדך כהבוי בי הוא מפאר משפחה והת"ח הוא מביון, משפחה, לו חכמה ישבילו זאת נהפך הוא, כי צריך להשפיל את עצמו כי לאשר הוא אינו אוחז מעשיו של אבותיו בידו, וזה מאמר הילקוט הנ"ל באשר נדקדק תחלה על לשונו בלשון הזהב יבואו בני אדם וכו' וירהבו במי, ולא אמר בלשון על מי והנקלה וכו' במי שקלות דומות עליו כחמורות ולא אמר על מי אך וזה אפוא של ישעיהו על דביערים בעם אשר ממקום קדוש יבואו והמה מתגאים ומפוארים ביחוסם וידברו בגאות נגד ת"ח גדולים, וזה מאמר הילקוט הנ"ל יבואו בני אדם אחד אשר הוא בן משפחה ואביו הו' ג"כ ת"ח יצדיק אך המה בעצמם מנערים מן המצות וירהבו במי היינו אביו הו' מלא מצות כרמון, והנקלה וכו' במי שקלות דומות עליו כחמורות היינו אביו ואבות אבותיו הו' בעיניהם קלות כבחמורות, וזה מאמר הנביא ישעיהו ע"ה ירהב הנער בזקן היינו הבן יתגאה כי אביו הו' שקנה חכמה והנקלה בנכבד אביו הו' נכבד ונשוא פנים. ועיין לבעל עקדה זלה"ה על מאמרם ז"ל איזהו ת"ח היודע בחלוקו להפכו, שחלוקו הוא רמז על מדות בני האדם נוצרים בטבע עמו כמו שיש אדם שהוא בעסן או חמדן או גאה וכדומה ע"כ צריך להשתדל לכוף טבעו ולהבריחה לבטל אותן מדות רעות אף שהוא בטבעו קשה לבטל אעפ"כ צריך כן כדי להרגיל את עצמו במדות ישרות וההרגל נעשה טבע שני כמבואר בעקרים, כי המדות המגונות המה מתועבים לפני השי"ה, וע"כ אמר איזה ת"ח היודע בחלוקו להפכו דהיינו שיוכל לכוף טבעו במדותיו הרעו' לבטל אותם ולהפכן היהים לטוב, א"כ מה מעלה והלא העיקר היא מה

שיעבוד

הקדמה

שיעבוד בעצמו לעשות ממדות רעות טובות וחשוב הרבה יותר מאיש אשר מירשה לו המדות טובות מאבותיו הצדיקים. ונוכל לפרש בזה מאמר המדרש ריש במדבר בשעה שקבלו ישראל את התורה נתקנאו בהן אוה"ע ואמרו מה ראו אלו להתקרב יותר מכל האומות מיד סתם הקב"ה את פיהם וא"ל הביאו לי ספר יוחסין שלכם כשם שמביאין בני שנאמר ויתילדו על משפחותם לבית אביתם. להבין אומרו כשם שמביאין בני, וגם תיבת שלכם היא מיותר אך עיקר היחוס ע"ד המבואר במדרש פ' חקת מי יתן טהור מטמא זה אברהם שיצא מתרח ועשה מטמא טהור כ"כ צריך האדם אשר פרא אדם יולד לעשות עצמו טהור מטמא, וא"כ אין עיקר היחוס של האבות כ"א יחוס עצמו מה שנעשה מטמא כי הן בעון נתחולל ועשה עצמו טהור כמו האבות, וזה אמרו הביאו לי ספר יוחסין שלכם היינו היחוס של עצמיכם כשם שמביאין בני שנאמר ויתילדו בחי' לידה כמאמר המדרש אלה תולדות נח שהוליד את עצמו כי עיקר תילדותיהן של צדיקים מעשים טובים, וזה אמרו שנאמר ויתילדו בחי' לידה שהוציאו עצמם מכח אל הפועל על משפחותם כמו האבות. זאת חשבתי למשפט נסיגותי אחור מלהדפיס אגרת יוחסין הנוכחי גם ידי נאנחה ותשוב אחור מלכתוב ע"ד בדבר הזה כי מה תועלת לי יגיע באיגרת יוחסין הזאת, אולם סעיפי ישבוני אף אמריה תאמר שא נא עיניך וראה מ"ש הגאון מו"ה שבתי שעפטיל ברבינו הקדוש השל"ה ז"ל כי מהראוי שכל איש יעשה סדר יוחסין לזרעו ולזרע זרעו שיהי' לאות ולמשמרת כי לא בימים האלה הימים הראשונים, הזהב לא משל בגבורתו עילם והכסף לא ענה את הכל רק נשלבו ענבי גפן בענבי גפן, חתן תורה ולא התן דמים לא כן בעונותינו הרבים ירדה מעלת כבוד התורה עשרים מעלות אחירנית שכל אחד ע"פ הרוב ישימו מחסם תחת כנפי יונה נחפה בכסף, באם המחותן הוא גביר וילך במלבושי כבוד יוכל להיות זבח משפחה ומכרו את בניהם ואת בנותיהם לבד ממכרם על האבות, אולם בראותי צור מהצבו קשה לפניו מאוד לביא בקושרות עם פחותי ערך אשר יפגמו את משפחתי. ועוד ראיתי כי הוא נחיץ מאוד לכתוב אגרת יוחסין כי איתא בספרים איש איש מבני

ישראל

הקדמה

ישראל בבוא דבר עבירה לידו ורואה שיצרו מתגבר עליו יצייר לעיניו דמות אבותיו הקדושים וינצל מפח יטמן לו היצר הרע ובבוא דרך מצוה לידו וכבד עליו לעשותו יצייר לו ג"כ דמות דיוקנן של אבותיו הקדושים וזכות אבותיו מסייעהו לגמור בעדו לטוב, כי בתת האדם אל לבו כי בסורו מדרכי אבותיו את אבותיו הוא מחלל ויוסיף עשות טוב ויישתמר מעשות רע ח"ו כמובא (במדרש רבא בראשית) על מאמה"כ ויבא הביתה לעשות מלאכתו חד אמר לעשות צרכיו נכנס אך דמות דיוקנו של אביו נראתה לו. הרי ראינו אשר גם יוסף הצדיק המחייב את הרשעים במעט נטי' רגליו לולא זכרון צדקת אבותיו הי' בעזרו. ויצדק לפי זה מאמרם ז"ל בקדושין (ס"ה ע"א) אשרי מי שרואה את הוריו באומנת מעילה אוי לו מי שרואה את הוריו באומנות פגומה, היינו כי טיב לגבר לראית צדקת אבותיו באומנות מעילה כי בא לעשות מצוה, אוי לו למי שרואה את הוריו באומנות פגימה היינו כי בא לשפיט נפשו אם לחטוא ח"ו ואם לסיר מרע. וכעת נשימה ראש למאמר המדרש בשעה שקבלו ישראל את התורה וכו' סתם הקב"ה את פיהם הביאו ספר יוחסין שלכם כי התורה הקדושה המלאה מצות ד' אשר יעשה האדם וחי בהם וגם חטאת האדם אשר לא תעשינה והיצר הרע מסיתו לברוח מן המצוה ולרוץ לעשות עבירה והעצה היועצה לזה כי ישוה מעשי הוריו לנגד עיניו ללכת בעקבותהם ולהצילו מפח יקיש וזהמאמרו יתברך הביאו לי ספר יוחסין כי אבותיכם הי' צדיקים שתיכלו להעלות זכרוניהם לפניכם לברוח מהעברה ולרוץ למצוה כמי שמביאין בני שהי' ביכלתכם לקבל את התורה, אך לא כן הוא כי אביכם מואב ואמכם חתיות. לא תוכלו לקבל את התורה והבן.

ועוד מצאנו בספרים ובספרים ובמאמחז"ל אשר מגדילים מאוד מעלת היחום (ברכות כ"ז) נוקמיה לראב"ע ורוא עשירי לעזרא, אין הקב"ה משרה שכינתו אלא על משפחות מיוחסות בישראל. וכרומה אשר מגדילים מאוד מעלת היחוס גמרתי בלבי למלאות רצון בני היקרים המסולאים מפז שליט"א להדפים שושילתא דיחוסא ממשפחת' הרמה והנשיאה במקורים נאמנים על כל פרט ופרט ולברר כל דבר ודבר עפ"י ספרים שונים בחיפוש אחר חיפוש ועפ"י התיעצות

חכמים

הקדמה

הכמים ונבונים ממשפחתי, והמה נתנו קטורה באפי להביא על מזבח הדפ"ב אגרת היוחסין הזאת למען ידעו דור אחרון בנים יולדו גודל יקרת משפחתם לבית אביתם, וכי מקורם ברוך זכים וטהורים אנשי מופת גאוני עולם עמודי ההוראה אשר כל בית ישראל נשען עליהם ויתעורר עי"ז רגש קודש בלבם ויתחזקו גם המה ללכת בעקבותיהם הקדושים וזכות אבותם יהי' מסייעתם (קידושין ע"ו וברש"י שם ועיין עדיות פ"ב מ"ט אב זוכה לבן וכו' ועיין שם בפי' הרמב"ם לפי שקרוב טבע הבן להיות דומה לטבע האב וכו' וכן כתב א"ז המהרש"א זלה"ה בביאור דברי חז"ל אמר ר"א לעולם ידבק אדם בטובים כו' וז"ל והוא על הרוב ימשך הזרע אחר טבע ומעשה האבות כפי הקרוב שמזה היתה מטתו של יעקב אע"ה שלימה בלא פסול לפי שכבר נשתלשל מטובים ג' דורות ולא נאמרו דברים הללו על צד ההכרח ובהחלט דכמה צדיקים הי' ביניהם וכו' אלא שהוא על הרוב, ועיין בספר רבינו בחיי' ריש פ' נח מה שהאריך בזה בביאור הכתוב מתהלך בתומו צדיק אשרי בניו אחריו ומאמח"ז (יומא פ"ז) אשריהן הצדיקים כו' אלא שזוכין לבניהם ולבני בניהם עד סוף כל הדורות ועיי"ש בחדושי אגדות ובביאור מאמרם ז"ל ב"מ פ"ה אמר ר' יוחנן כל שהוא ת"ח ובנו ת"ח ובן בנו ת"ח שוב אין התורה פוסקת מזרעו לעולם, כהדא דכתיב לא ימישו מפיך וכו' שהתורה שלומד היא מחזרת ומסייעת להגיע למקום אבותיו שהוא אכסני' שלה היינו בית אבותיו הגאונים הקדושים זלה"ה.

ובזה נשית לב להבין מאמר המדרש (במדבר א) בשעה שקבלו ישראל את התורה נתקנאו בהם אוה"ע ואמרו רבש"ע מה ראו להתקרב אלו יותר מאלו אמר להם הקב"ה הביאו לי ספר יוחסין שלכם כדרך שבני מביאין וכו' והמאמר משולל ההבנה אחרי אולהם תפלף דרכם והקב"ה כרוב רחמיו הופיע מהר פרן וזרח משעיר למי ורצה לזכותם בהוה"ק והמה נתנו כתף סוררת ולא מיאני, עשו מיאן בלא תרצח ישמעאל ועמון ומואב בלא תנאף איך יעיזו בעת לזעוף על ד' והלא הי' דרכם נכון לפניהם לקבל את התורה. גם הלשון מה ראו אלו להתקרב יותר מאלו. יבוא עד נכון לפרשו כי הי' מהראוי לכתוב אם תסובב על הקב"ה

מה

הקדמה

מה ראה לקרב אלו יותר מאלו.

אולם נקוים דברי אז"י על מחז"ל שבת נ"ה ע"א מאימתי תמה זכות אבות אמר רב מימות הושע בן בארי, ופלא איך תמה זכות אבות הלא נאמר ועושה חסד לאלפים. ויתבאר יפה במאמר בלעם מה אקב לא קבה אל מראש צורים אראנו וכו', דע כי הנה ארץ המישור ועמק שוה שאין בה הרים ויערות אז העומד בצד אחד יכול לראות ולהביט עד קצהו השני, לא כן אם יער ולבנון עומד באמצע לא תעביר בו עין הרואה, כן רזכות אבות לבנים ובני בנים, רק כאשר התגלגלות הדורות טהורות ונקיים ומתיחסים אחר אבותם כלו זרע אמת ואין זרע אחר חוצץ ביניהם, אבל כאשר יתערבו זרעם בגוים נפסק חבל השתלשלות היחוס. וזה מה אקב וכו' כי מראש צורים אלו האבות ומגבעות אלו האמהות (במאמרז"ל מד' בלק) ר"ל אראנו ואשורנו כראשית מהצבתם מאבותיהם הקדושים עד הדור הזה ואין מפסיק בהם זרע אחר. וזה מאמר המדרש וישא בלעם את עיניו ההחיל אומר מי יכול ליגע בבני אדם אלו מכירים את אבותיהם ואת משפחותיהם שנאמר שוכן לשבטיו, כי בלעם ידע שהאבות יגינו עליהם אבל חשב שכבר נתערבו במצרים וזרע אחר חוצץ ביניהם, אבל כאשר ראה ישראל שוכן שבט ושבט לבד והביט בדגלים נודע לו עד כמה המה מקפידים שאין מערבים זרעם גם שבט בשבט אחר, וא"כ אבותיהם יגינו עליהם ומי יוכל ליגע באלו ובימי הושע בן בארי צוהו ה' ליקח אשה זנונים להורות כי כן עשו בני דורו וע"כ תמה זכות אבות כי כבר נפסק חבל הזהב ונעתקים הם מזכות אבותיהם ובדבריו הקדושים נשים לב לבאר המקראות (במדבר כ"ז) במשלי בלעם וישם נאמר וישא משלו ויאמר מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם לכה ארה לי יעקב ולכה זועמה ישראל מה אקב וכו' מי מנה עפר יעקב וכו'. ויש להשיב לב א) על אמרו מן ארם ינחני בלק מהררי קדם, לאיזה צורך הוצרך לספר כן אל בלק הלא היא הידע מאיזה מקום הנחהו? ב) איך החיוב הנמשך מזה הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב, וכל הדברים האלה המה עלומי הכוונה אין חזונם נפרץ. אולם הדבר יבואר עפ"י מאמר

הז"ל

הקדמה

חז"ל ברכות ט"ז ב' ת"ר אין קורין אבות אלא לשלשה והמה אברהם יצחק ויעקב ואין קורין אמהות אלא לארבעה (והמה שרה רבקה רחל ולאה) ופריך מאי טעמא אי לימא משום דלא ידעינן אי מראובן קאתינן אי משמעון קאתינן אי הכי אמהות נמי לא ידעינן אי מרחל קאתינן אי מלאה קאתינן, עד הכי חשיבי טפי לא חשיבי ע"כ.

והנה מלשון אין קורין אבות אלא לשלשה נראה ברור שבא לשלול כל הדורות הראשונים והמה כל עשרה דורות שמאדם ועד נח ומנח עד אברהם שלכולן אינו קורא בשם אבות אף שהיו בהם צדיקים כאדם שת חנוך מתושלח ושם ועבר ודומיהן, והגמרא לא קשקיל וטרי אלא מדוע אין קורין אבות להשבטים, אבל מדוע אין קורין אבות לדורות הקודמים לא נתנו שום טעם לזה, ודבר זה צריך ביאור. אולם אמתת הענין הוא כי אין קורין אב אלא כאשר הדורות הנמשכים ממנו כלם היו כלולים בו, כי הבן הוא כחו והבא אחריו הוא כח כחו, וכן בכל משך הדורות הבאים אחריו עד אלפים דורות כולם הם נובעים ונגרים ונמשכים וכלולים בזרע האב הראשון ולזה אמרו הז"ל כי ההורג נפש אחת דמיו ודם זרעותיו עד סוף כל הדורות תלוין בו בעבור כי כולם כלולים בו. אולם כל זה במשך הדורות הנולדים עפ"י סדרי מערכת הטבעיי, כי האב נוטע כח הזרע בבני ובנו בבן בנו וכן בכולם. אמנם לא יתכן כן לומר בזרעו של אברהם אבינו ע"ה יען כי הוא היה עקר, ושרה אמנו אמרו חז"ל שעיקר מטרון לא היה לה והיתה עקרה. ונמצא כי אין בהם כח הזרע של אבותיהם הקודמים, אפס כי הקב"ה ברחמיו הגבוהים ממעל לדרכי הטבע ככתוב ויוצא אותו החוצה ויאמר לו הבט נא השמימה כו', ובאהה על זה אמתת דרשת הז"ל שהגביהו ממעל לדרכי הטבע וברא בריאה חדשה לאחר שנצרר דמם ואפס כחם, ולשרה לא היה אורח כנשים והחזירן לנערותן וגם כי קרא להן בשמות מחדש כמשפט כל הנולדים מתחלת יצירהן שקורין אותן בשם, ואז נטע בהם כח הזרע ממקור העליון גבוה מעל גבוה. ומעתה הדבר מובן כי תולדותיו של אאע"ה לו לבדו יהי' הזרע ואין לזולתו מהדורות הקודמים שום כח וחלק בהם ואינם

מתיחסים

מתיחסים עליהם כלל, ולכך אין קורין אבות אלא לשלשה. והנה בלק התחקה על שרשם של ישראל והערה את מקורם וחשב למשפט כי אחרי מולדתו של אאע"ה אביהם הוא מארם נהרים מעיר נחור ולזאת בחר בבלעם שהוא כמו כן מארם נהרים יען כי הוא מוכן לקלל אותם ולהרע להם יותר מכל זולתו בעבור שיש לו עמהם התקשרות טבעית והוא ע"ד מה שאמרו חז"ל ודוד דאתי ממואב מחץ פאתי מואב, והי' זה יען כי היה לו עם מואב ההקשרות טבעית מצד אמו, ולזאת בלעם שהיה מילידי ארם נהרים, אולם בלעם השיב לו אף אמנם כי אברהם אביהם היה מארם נהרים וכמו כן האמהות היו בנות ארם, עם כל זה לא מצאתי בכחי הכנה להרע להם יותר מזולתי, יען כי אינני מתיחס עליהם, כי הזרע הנמשך מאברהם ושרה אינם מבחם של אבותיהם, הארמיים אפס כי היא ממקור עליון גבוה מעל גבוה ולזה אמר מן ארם ינחני בלק ירצה אתה חשבת למשפט כי יש בי הכונה הראויה להרע להם כי עיר מולדתי היא עיר מולדת אברהם ויש לי צד יחס והתקשרות טבעית עמהם, אולם טעות היה בדמיונך יען כי אף מראש צורים אראנו ירצה כי אברהם אשר היה ראש לכל האבות היא מארם (כי יצחק ויעקב נולדו בא"י) והאמהות כולן המה מארם, אבל מה בצע אחרי כי הזרע הנמשך והמה כלל ב"י אין לארמיים שום כח וחלק בהם ואינם מתיחסים אליהם, וזה אמרו הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב, כי העם הוא לבדו ולא יתחשב בגוים כי אין להם שום כח וחלק בהם. ולזה אמר מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל, כי רביעותיהם וטיפות זרעיהם הכל נמשך ממקור העליון כי אחרי רואי באברהם אביהם ובאמהות כולם שהיו עקרים (כי גם לאה היתה עקרה כמאמרם ז"ל על מאה"כ וירא ד' כי שנואה לאה ויפתח את רחמה מכלל דעקרה היתה) ואין בהם מהתולדות של אבות הראשונים כלל, ולזה הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב.

ובעת נשימה ראש למאמר הפינה קדימה, בשעה שקבלו ישראל את התורה נתקנאו אוה"ע בהם, מה ראו אלו להתקרב עצמם להתורה יותר מאתנו, אנחנו לא היינו רוצים לקבל והמה בלב שמח אמרו נעשה ונשמע, סתם הקב"ה פיהם הביאו לי ספר

יוחסין

הקדמה

יוחסין שלכם יען כי תורתנו הקדושה כלולים בה כל המדות טובות ויען כי טבע האבות והאמהות ימשך לבנים ובני בנים ומפני זה עלה בהסכמת כל ישראל יחד בלב אחד ובפה אחד לקבל את התורה יען לא נתערבו בהיתין עם האוה"ע והיו נמשכים אחרי האבות ונשרש בלבבם למורשה כל המדות טובות ללכת בדרכי אבותיהם ולהתרחק בכל יכלתם מהערובת הגוים אשר סביבותיהם. ולכן היה מרצונם וחשק לבבם אשר יופיע אליהם אור התורה והמצוה המתיחם לטוב מזגם והכינת לבם הנמשך להם מטבע אבותיהם לדבק במעשים ובמדות טובים. ולכן כאשר העכו"ם ראו כן תמהו על עם ישראל הפלא ופלא מה ראו להאומה הישראלית להתקרב עצמם אל התורה יותר מהם, סתם הקב"ה את פיהם הביאו ספר יוחסין שלכם הביטו וראו אל צור חצבתם וטבע הרע ומדות המגונית נשרש בכם מאבותיכם גניבה ורציחה וניאוף מישמעאל ועשו, ולהיפך בישראל כל מדות טובות מאבותיהם מירשה להם ולזה קבלו את התורה בלב ונפש חפצה, ובזה יסלף דברי בוגד (והבן).

או יאמר המדרש הנ"ל במה שצוה הקב"ה כי יביאו ספר יוחסין שלהם כי התורה לא היו ראוים לקבל אך מי שיש בו מדת ענוה, ולזאת נתנה ע"י משה וגם נתנה על הר סיני יען כי הראה מדת העניה כי כאשר עמדו ישראל לקבל את התורה כל ההרים נתלשו ממקומם ובאו לתת עליהם התורה כמאמר המדרש ע' מאמה"כ כי כתבור וכברמל בים יבוא וכו', אך הר סיני קטן היה מאד בעיניו כי תנתן עליו התורה לזאת לא נתלש ממקומו ולכן נתן הקב"ה עליו התורה ולזאת בחר בישראל כי המה המעט מכל העמים ודרשו חז"ל אף כי הקב"ה מגדילן המה מטעיטין את עצמן.

ולכן כמה יזהר האדם ליטע בו הכנעה וענוה וירחיק עצמו ממדת הגאוה, כי מי שיש בו מדת הגאוה השכינה מהרחקת ממנו כמו שאמרו חז"ל (ערכין טו) כל המתגאה אומר הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור עמו במחיצתו שנא' גבה עינים ורחב לבב אותו לא אוכל אתו לא אוכל ר"ל במחיצתי. והנה עינינו רואות רוב בני אדם אשר המה בגאיה הן עשירים ולומדים וכדומה המה מפחותי משפחה כי האנשים אשר המה ממחצב קודש ופאר היחוס לו אינו מדבר

בגאות

הקדמה

בגיאות אל ילתו אך בענות רוח יקבל כל אדם בסבר פנים יפות כמאמרם ז"ל יחוסא דבבל שתיקותא. יען כי תולה כל הגדולה והחכמה היא בזכות אבותיו ולית לי' מגרמיה כלום כאשר מצאנו ביעקב אבינו אשא עיני אל ההרים אל תקרא ההרים אלא ההורים אבותי הקדושים בטוח אני בזכות אבותי כי מאין יבוא עזרי. וכן פירשו המפרשים מאמר יוסף אל אחיו והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים ר"ל הכבוד הזה שייך לאבי כי בזכותו נחלתי כל הכבוד הזה.

וזה מאמר רש"י ז"ל פ' תולדות אינו דומה תפלת צדיק בן צדיק וכו' כי יצחק תולה כל תפלתו על זכות אבותיו ורבקה לא היתה לה זכות אבות ולכן תלאה כל תפלתה בזכות עצמה, ולזה ויעתר לו ד' לו ולא לה. ולזאת איש אשר תפארת היחוס לו אינו מתפעל מעשרו וחכמתו להיות בעל גאוה, אך היא בענוה יתנהג, אולם הבא ממקור בלתי טהור זה אינו יכול לתלות בזכות אבותיו אך תולה הכל בזכות עצמו ויורש גאה וגאון. וזה מאמרו יתברך הביאו ספר יוחסין שלכם ותוכלו להשריש בכם מדת ענוה כי תתלו כל הגדולה שבכם להאבות ותהיו ראוים לקבלת התורה והבן.

מכתב מבני הרב הגאון סיני ועוקר הרים מאיר עיני חכמים בהלכה וראש הדרשנים באגדה מו"ה גדליהו צבי רובינשטיין הראבד"ק זבאריז שליט"א.

ב"ה יום ד' לסדר את הברכה „תר חיים" לפ"ק זבארז.
הבוחר בציון והשוכן בירושלם, יחוק אותך בספר לחיים, כבוד אהובי אבי היקר הרב המופלג בתורה חריף ושנון, מוכתר בנימוסין, שלשלה היוחסין כש"ת מו"ה מרדכי רובינשטיין נ"י.

מה מאד תגל נפשי ותעלוזנה יריעות אהלי כאשר הגיע מכתבך הראשון אשר בו יאמר כשירה מוצאת כאיות נפשי, כי ב"ה כבר הגעת למחוז חפצך אל המנוחה ואל הנחלה להסתפח על אדמת קודש וכי נפשך מלא עונג וגיל כאשר מצאת אשר התורה והיראה קוננו לה בעיה"ק ד' שמה בהפלגה נמרצה ובשקידה נפלאה. מי יתן כי ישלח ד' משיחו הולך תמים, ונזכה כלנו יחד לעבוד ד' שמה באמת ובתמים. גם נמלאתי גיל וחדוה כאשר הודעת איתי כי אתה עומד הכן למסור לדפים כתב השתלשלות סדר יחוס שלנו נצר מטעי דור ישרים יבורך גאוני עולם משוש דור דור, למען ידעו דור אחרון בנים יולדו להם ויספרו לבנים אחריהם נצר משרשיו אשר יפרו. והנה בזה אשר תתפאר כעת בשתיהם כאחת בתולדות משפחתך הרמה והנשאה, ומאשר בחרת לשבת לך במקום הקודש, הוא לאות נפלא על עוצם יראתך וטוב מעשיך כאשר פרשתי המאמר (ילקוט במדבר) בשעה שקבלו ישראל את התורה נתקנאו או"ה ואמרו מה ראו אלו להתקרב יותר מאלו א"ל הקב"ה הביאו לי ספר יוחסין שלכם כשם שהביאו בני. וכבר עמדו בזה המפרשים הא גם ליוצאי ירך עשו יש להם ספר יוחסין שורש נטעי נאמנים אברהם ויצחק. אך הנה ידוע דברי השל"ה הקדוש על הכתוב באמצע ההוכחה, וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור. ולכאורה מה המשך זכרון טוב ההוא בתוך התוכחה. אכן באמת גם זה עצם תוכחה, דידוע דטבע האילן להיות נושא פירות יפים וטובים, אך בהיות שרשי האילן בריאים ועומדים במקום ארץ שמנה ודשן, וכמאה"כ כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח. ירצה כפי טבע הארץ השמנה היא אם רזה כן תוציא צמחה, וכן הגינה כפי

ערך טובה ושמנה כן זרועיה תצמיח. ולכן בנ"י אשר זרע קודש מחצבתם בני אברהם יצחק ויעקב וגם נטיעתם במקום קודש בארץ הקדושה אשר אוירא דא"י מחכים וכמאה"כ כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים, ודאי מהראוי להיות פרי מעשיהם של ישראל מתוקים וטובים. ואם ח"ו בכ"ז יקלקלו מעשיהם ויבעטו אורחותם לילך שובב בדרך עקלקלות עונש חטאם גדול מנשוא וז"ש הכתוב להוכיחם כי אף זאת אעשה להם וזכרתי את בריתי יעקב וגו' שהם משרשי נטעי נאמנים. וגם הארץ אזכור. אשר נטיעתם במקום נאמן ולא הי' חסר מהם שום הכנה לצמיחת פרי מעשיהם הטובים לכן חטאו בכפלים ולקו בכפלים. וכזה פירשו המפרשים מאה"כ יעקב) זכור לעבדיך לאברהם ליצחק וליעקב היינו רק כאשר הזכרון זה הוא לטובתם אבל אל תפן בזכרון זה אל קשי העם אל רשעו ואל חטאתו היינו למען הגדיל חטאתם. ולהכביר ענשם. ובדרך זה. פי' הג' ראז"מ ז"ל הכוונה בתפלה לר"ה ועקדת יצחק לזרעו היום ברחמים הזכור, היינו שיהי' זכרון עקידת יצחק רק למען להטיב איתנו ברחמים, ולא לרעה ח"ו. וגם אתה אבי יקירי דברת מזה בספרך מר דרור על הגדה ש"פ דמה"ט ביקש יעקב בסודם אל תבא נפשי ובקהלם אל תחד כבודי היינו במחלוקת קרח. וכ"ז משום שלא יהי' מחמת זה חטאתם כבדה. ולמען הקל עונשם קצת ומה נעמו בזה אמרי קודש מהגה"צ ר' משה ט"ב זצ"ל, בספרו ישמח משה עמ"ש רש"י בפ' פנחס עה"כ ושם איש ישראל המוכה כו' זמרי בן סלוא וגו' במקום שייחס את הצדיק לשבח ייחס את הרשע לגנאי. ר"ל כי להצדיק מה שאתה מיחסו הוא לשבח ולרשע כל מה שאתה מייחסו ביותר, גנאי הוא לו ביותר.

וגם יש לכוין זה במאמרם ז"ל (מנחות נ"ג) אי בר אוריין ולא בר אבהן יאי ואי ב"א וב"א יאי ויאי ואי בר אבהן ולא בר אוריין

אשא

אשא תבלא. ולכאורה אמאי לא קאמר משפט אי לא כ"א ולא כ"א אך לפי דברינו א"ש דודאי היכי דלא איהי בר אבהן אינו גנאי כ"כ באם הוא לאו בר אוריין ואם כי לא נאה ולא יאה איהי. אבל גם קללה לא יגיע משא"כ באם איהי בר אבהן ולא בר אוריין שפיר מגיע לו עונש דזה ודאי גנאי יותר:

וזה הוא כוונת הילקוט הנ"ל דהקב"ה משיב להאומות הביאו לי ספר יוחסין כשם שהביאו בני. ר"ל דלפי שישראל ע"ר של מקום והולכים בדרך ישרה ומוכתרים בנימוסי כל מדה נכונה לכן המה אינם בושים להביא הספר יוחסין שלהם. כי אדרבא הספר יוחסין הוא לפניהם לגאון ולתפארת. ולכן יאית שיעמוד להם זכותם וזכות אבותיהם לקבל התוה"ק. אבל לא כן הרשעים. אתם זרע מרעים בנים משחיתים. וכלימה תכסה פניכם להביא הספר יוחסין שלכם בושו וגם חפרו. הסו מלהזכיר כי הי' לכם אבות הקדושים גדולים כהנה. אשר בזה עוד תתגוללו להביא עליכם קללה ולא ברכה לכן לא יתכן ליתן לכם התוה"ק רק מורשה היא לקהלת יעקב.

ומצד זה אמר בלעם מה אקוב לא קבה אל ומה אזעם לא זעם ד' והטעם לזה כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו. היינו כי המה במעלה היותר נכברה עד כי אוכל לראותם עד ראשי הצורים והגבעות המה בתי האבות ואמהות הקדושים והמה בבחינת תפארת זקנים ב"ב ותפארת בנים אבותם. הן עם לבדד ישכון בחשיבות כזה אבל בגוים לא יתחשב. דלהם אדרבא עוד ינחלו קלון ודופי מזה.

ובדרוש לחג הסכות בשנת הרנ"ח אמרתי בזה לפרש מדרשם ז"ל בפ' אמור, שובע שמחות אל תקרי שובע אלא שבע כו' אר"א משל לשנים שנכנסו לדין ולית אנן ידעין מאן נצחיא אלא מאן דנסיב בייאן בירי' אנן ידעינן דהוא נצח. כך ישראל ושרי או"ה נכנסים לדין ומקטריגים לפני הקב"ה בר"ה ולית אנן ידעינן מאן

אינון

אינון נצחיא אלא ממה דישראל יוצאין מלפני הקב"ה ולולבין ואהרוגיהן בידיהון אנו יודעין דישראל ניצחייא כו'. וכבר חקרו המפורשים למצוא טעם ומופת חיתך דבזה שישראל יוצאין בלולבין ואתרוגין דאינין נצחייא. ועם דברינו למעלה יובן הדבר עפ"י מדרשם ז"ל שם. פרי עץ הדר זה אברהם כו'. וכפות תמרים זה יצחק שהי' עקיד וכפות ע"ג המזבח. וענף עץ עבות זה יעקב כו'. ערבה זה יוסף כו'. ד"א הדר זה שרה כו'. כפ"ת זה רבקה כו'. וענף עץ עבות זה לאה כו'. וער"נ זה רחל כו'. וא"כ נמצא דבזה שנוטלין אתרוגין ולולבין בידיהן מזכירין בזה זכות אבות ואמהות א"כ שפיר יש טזה ראי' ועדות לישראל שהמה נצחייא ויצאו זבאים בדינם וע"כ המה מזכירים ומתפארים עם אבותיהם ואמותיהם הקדושים דאם הי' ח"ו יצאו חייבים הי' יראים להזכיר מקור מחצבתם קודש ולהתפאר בם למען כל יהי' עוד זאת להם לאבן נגף ולצור מכשול להגדיל עונשם כמו שהאומות זוחלים ורועדים לישא שם יחוס אבותיהם על שפתותם. אך ודאי בצאת ישראל מלפני הקב"ה בארבעה מינים יכירו וידעו כל יושבי תבל דאינון נצחייא.

וזה כוונת הכתוב דברי קהלת בן דוד מלך בירושלם היינו מה לו להקהל ולאסוף חכמות רבות ולדבר דברי חכמה בכל עניני עולם זה הי' מחמת שהי' בן דוד זרע קודש מחצבתו נטעי נאמנה גם הי' מלך בירושלים היינו שהי' תוקע יתד במקום נאמן אוירא דמחכים לי'. וכן אמרו בילקוט שם אשרי לו לאדם שיש לו יתד שהי' בן דוד וגם מה שהי' מלך במקום מלכות היינו מה שהקב"ה שוכן שמה ויהיב חכמה לחכימין.

ולכן אבי יקירי! אשרי לך ואשרי חלקך מה שזכית לשתיהם יחד זכות אבותינו הגאונים הקדושים נוחי נפש זצלל"ה. ומה שזכית לקבוע דירתך במקום הקודש. ומה מאוד אשריך וטוב לך. אשר

שהי

מכתב

שתי זכרונות טובות אלו המה לך לגאון ולהפארת לפי מעשיך הטובים ורוב חכמתך. ואולי זאת ג"כ בכוונת הכתוב (משלי י"ז) עטרת זקנים בני בנים ותפארת בנים אבותם. ודרשו חז"ל (מד"ר פ' תולדות) האבות עטרה לבנים דכתיב ותפארת בנים אבותם. הבנים עטרה לאבות דכתיב עטרת זקנים כ"ב. ועם דברינו יהי' פי' הכתוב לפי"ז כך. אימתי עטרת זקנים ב"ב שיתפארו הזקנים עם צאצאיהם וצאצאי צאצאיהם. רק בזמן ותפארת בנים אבותם היינו כאשר הבנים המה בכשרון המעשה וכמדריגה נשגבה עד כי מעלות האבות עטרה להם ולא לקילקול עפ"י מעשיהם נגד ערך האבות. אז ודאי ישמחו בם המולידים ויענדו בם עטרה לראשם.

גם רחש לבי דבר טוב אשר יש תיעלת רב אם ידעו דור אחרון מקור מחצבתם גזע קודש וגאוני עולם. כי בזה יתרבה התשוקה בלבם להחזיק בטעוז בתורת ד' למלאות מקום אבותיהם בתורה ובחכמה וביראה ולירבק במדותיהם. דכבר אמרו החוקרים אשר יותר יתמיד התשוקה יהחסדה בקרב איש לפעול פעילה בידעו מקורם אשר פעולתו לא תהיה לריק ועל נקל יבא למחוז חפצו התכליתי. ולכן כאשר ידעו הצאצאים אשר אביהם ואבי אביהם מדור דור הי' דבקים בד' ובתורתו. ממילא גם לו יהי' נקל לבוא אל מטרה החפץ כמאמרם ז"ל (ב"מ פ"ה ע"א) אר"פ אר"י כ"ש ה"ח ובנו ת"ח וב"ב ת"ח שוב אין תורה פוסקה מזרעו לעולם שנאמר (ישעי' נ"ט) לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ד' מעתה ועד עולם. מאי אמר ד'. אמר הקב"ה אני ערב לך בדבר הזה. מאי מעתה ועד עולם אר"י מכאן ואילך התורה מחזרת על אכסניא שלה. וכן דרשו חז"ל (כתובות ס"ב ע"ב. ב"ב נ"ט ע"א) עה"כ (קהלת ד') החוט המשולש לא במהרה ינתק עיי"ש ובתוס' שם. וכבר ביאר ענין זה הכע"ק (שער מ"ד) בקוצר דברים. ואמר

כי

כי החוט המשולש על זה האופן לא במהרה ינתק לפי שכבר נהפך לטבע שני ולכן קשה ההסרה ולא ימושו מהם לדורי דורות. ויש ליתן תבלין לדבריו עפ"י מ"ש האפיקי יהודה דרוש י"ב. ובא"י ריש פ' תולדות לפרש מאה"כ (משלי כ') מתהלך בתומו צדיק אשרי בניו אחריו. כי כמו שטבע האדם ותכונתו להוליד בצלמו ודמותו באיכותו ומזגו. ואם האב איש לבן כן גם תואר עור תולדותיו, אולם אם בהירת האב אינו מעצם תולדתו רק ע"י מלאכותיו מצד הרבותי בכיבוסים נתר ובורית וכדומה. אז ההולדה אשר יוליד בהכרת ההי' כפי איכות עצם תולדות האב ותכהה עור בשרו. כן הוא הדבר באיכות שלימות הנפשיות אם יהי' המוליד נקי וצדיק מרחם אמו ועיבד ד' באהבה באמת ובתמים וכל טבעי מזגי משועבדים לד' או' ודאי יצמיח צמח טוב להיות הנצר משרשיו יפרה כמוהו. ומטעם זה אמר השי"ת מי יתן והי' לבבם זה להם ליראה אותי. בלומר שיכוונו ליראה אותו ית' בעצם וראשונה לא מיראת העונש (עיין בע"ק דרוש מ"ב) אז נמשך מזה למען ייטב להם ולבניהם לעולם. אבל לא כן האיש אשר כחותיו הנפשיות נוטים לעבור את פי ד' ח"ו. אך הוא לוחם עמהם ומתגבר עליהם לעבוד ד' מתוך יראת העונש א"כ הוא ענין בלתי עצמיי, ובזה יפול מליצת הש"ס אין אדם מוריש קנס לבניו. והיינו כיון שהתשלומין זה אינו בעצם רק במקרה. והמקרה לא יורק מכלי אל כלי. וכן אין כח ביראה כזו להוריש לבניהם. וזה הכוונה מתהלך בתומו צדיק היינו העושה צדקתו מצד עצמות טבעו הטוב והישר ולא מצד איזה ענין חיצוניי אז אשרי בניו אחריו. כי אך אז צדקתו תמשך לו ולזרעו אחריו. וער"ז הוא מה שאמר השי"ת לאברהם ע"י מלאכו עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה. וכבר כתב הרמב"ם בספרו המורה לתקן בזה שהוא כמו הודעתי בעולם שיר"א אתה

עדיין

עדיין צריך תיקון הא כבר נודע גם בעולם מדת יראתו לאשר בכל מקום בואו קרא בשם ד'. אך אם שירעו זה מכבר עכ"ז לא ידעו להחליט בזאת היראה אם היא יראת רוממותו ית'. שהרי אפשר שיאמרו שזאת היראה הוא יראת העונש. ותים דרכיו הם תקות שכר. אבל עתה בראותם כי גם בנו יצחק הקדיש שמו ית' ומסר נפשו לשמים זה הוא לאות ולמופת למולידו כי ירא אלקים היא בעצם וראשונה ולא יראה היצונה יראת עצמו. ומצד זה צדקת אביו הוא לבנו למורשה. ובחיבורי עה"ת פ' חיי שרה אמרתי בזה לתרץ קו' המפורשים על פרש"י שם עה"כ ויהי חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנה וגו' למה נכתב שנה בכל כלל וכלל. לומר לך שכ"א נדרש לעצמו בת ק' כבת כ' לחטא כו' ובת כ' כבת ז' ליופי. והקשו דעדיין לא ידעינן אם נקתה מעון בכ"ז שנים אחר המאה ויש מתרצין בזה ידעינן ממה דכתיב אח"כ שני חיי שרה דכולן שוין לטובה. ויש מתרצין עפ"י מחז"ל כיון שעברו רוב שנותיו כו'. ולדעתי יאמר עפ"י הנ"ל דלאחר מאה שנה לאחר שכבר נולד לה פרי קודש הלולים אשר פשט צווארו ע"ג מזבח למען קדושת שמו ית' ממילא יש הכרה ומופת חותך על גידל צדקתה ויראתה של אמו אשר זה ילדה וזה גדלה, ובזה מובן סמיכות הפרשיות חשבון שני חיי שרה לפ' עקירה. כי ממעשה עקידה נקח ראי' ועדות נאמנה על גידל צדקתה ובשרנותה לד' בכל משך שני חיי'. והיא כוונת הכתוב ויבא אברהם לספור לשרה ולבכותה ואמרו במדרש מהיכן בא מהר המורי'. ר"ל כאשר בא מהר המורי' וראה גידל צדקת בנו מזה הכיר עוד ביתר שאת ביתר עז מדת יראתה של שרה דודאי אברהם אע"ה ברוב ענוותנותו תלה יותר צדקת בנו כטבע אמו מלתלות בטבעו שלו. ובזה בא לספוד ולבכוה הרבה באבדן צדיקת גדולה כזו.

ובזה

ובזה ביארתי מאמרם ז"ל (שבת כ"ג ע"ב) א"ר דרחים רבנן הו"ל בנין רבנן כו' דדחיל מרבנן הוא גופי' הוה צורבא מרבנן והטעם בזה יראה לפמ"ש דמאן דרחים רבנן א"כ טבע נפשו ותיכן מזגו כך הוא, לכן מלבד שהוא בעצמו ת"ח כמ"ש המהרש"א בח"א שם דאל"כ לא יתכן שיהי' רחים רבנן, נוסף לזה עוד יוליד כדמותו ותכונת נפשו עד אשר גם בניו הילודים לו יהי' רבנן ויאהבו רבנן משא"כ בשהוא רק דחיל מרבנן א"כ אין טבעו הפנימיית לכך אלא סיבה חיצוני יסוב לו כי ירא מפני הרבנן מפני יראת העונש לכן רק איהו גופי' הוה צורבא מרבנן ולא בניו הבאים אחריו כי לא ימשך ממנו דבר זה לזרעו אחריו. גם אמרתי לכוין זאת דכוונת מאמרם ז"ל (ברכות ז' ע"א) אמר לפניו רבש"ע מפני מה יש צדיק וטוב לו ויש צדיק ורע לו יש רשע וטוב לו ויש רשע ורע לו. א"ל משה, צדיק וטוב לו צב"צ צדיק ור"ל צדיק בן רשע. רשע וט"ל רשע ב"צ רשע ור"ל רב"ר כו'. ומלבד מה שהקשו שם דז"ל ע"ז, בפשיטות קשה איך יש לתלות הטוב והרע לו לאדם הכל רק עפ"י מעשה אבותיהם הלא בזה יפול הקו' אבותיהם אכלו בוסר ושיני בניהם תקהנה. אך הנה ידוע מה שהגיד הגהצה"ק משפעטיווקע זצוקללה"ה לפני הגאון בעל נוב"י זצ"ל תי' על קו' הש"ס הנ"ל עפ"י מאמרם ז"ל (נדה ט"ז) אותו מלאך כו' נוטל אותה טפה ומעמידה לפני הקב"ה ואומר לפניו רבש"ע טפה זו מה תהא עליה חכם או טפש עשיר או עני כו' אבל צדיק ורשע לא קאמר. א"כ יכול להיות שהי' מכריזין על טפה זו שיהי' עשיר וא"כ הוא בהחלט עשיר וטוב לו בין אם בוחר אח"כ בטוב והוא צדיק בדרכיו או אם ח"ו להיפך ונעשה רשע כי הבחירה חפשית. וכן אם הי' ההכרזה עליו שיהי' עני א"כ עני הוא במוחלט ורע בין אם נעשה אח"כ איש צדיק או ח"ו רע מעללים כי צדיק

ורשע

ורשע לא קאמר. ורפח"ח וש"י. אך עכ"ז עדיין צריך הבלין כיון דבאמת צדיק ורשע לא קאמר והבחירה חפשית לבחור עצמו באיזה דרך שירצה לילך בה א"כ למה באמת מכריזין אם יהי' עשיר או עני אשר עי"ז לרוב פעמים יצא ח"ו משפט מעוקל.

אולם לפ"ד י"ל דבאמת מעוסם התי' הנ"ל בתי' הגמרא והענין כך הוא. די"ל דההכרזה דלמעלה ישפוט כפי טבע העולם ואם יכול להיות אשר ישתנה המצב מטבעו. עכ"ז בהר הטבע דנין. ולכן אם האב צדיק וא"כ כפי תכונת נפשו וטבעו יוליד בדומה לו וטבע נפשו בודאי יהי' נוטים לטוב לכן מכריזין עליו שיהי' עשיר. ואף דעכ"ז יתכן שיהי' רשע באם יתגבר עליו יצרו נגד טבעי. דלעולם אין הטבע שנולד בו האדם מכריחו להיות דוקא כפי הילדת טבעו. רק הטבע מסייעו ונקל לו להיות כפי מדת טבעו. אבל עכ"ז הבחירה בירו להתגבר נגד טבעו עד שנעשה בו טבע שני כמו שהאריך בעין זה הרמב"ם ז"ל בפ"ח מפרקים. והעיקרים במד' פ"ד. והבע"ק שער כ"ב בשם החכם בספר המדות וגם ארסטו אומר כן לענין המזלות עיין היטב בדבריהם. ומה"ט באמת רואין אנו אצל צדיקים גמורים זרע מרעים ר"ל והמה אשר גברו ברשעתם נגד טבעם הטוב. מיהו ההכרזה שהי' למעלה כפי מדות טבעו לא ישוב ריקם אף שנעשה רשע. ולכן בצדק אחז"ל צדיק וטוב לו צב"צ דכיון שאביו הי' צדיק א"כ טבע הבן הי' מלידה נוטה לטוב שפיר הי' מכריזין עליו לטיבה. צדיק ורע לו צדיק ב"ר דמאחר שאביו הי' רשע א"כ הבן נולד בטבע הנוטה לרע שפיר הי' הכרוז יוצא עליו לרע ואף שאח"כ נעשה צדיק. היינו מפני שגבר נגד טבעו אבל הכרוז כפי טבעו נשאר קיים. רשע וטוב לו רב"צ דנולד בטבע הנוטה לטוב דאביו הי' צדיק והי' הכרוז עליו לטוב. רשע ורע לו רב"ר

דגם

דגם בשעת לידה הי' טבעי נוטה לרע והי' שיפט הכרוז כפי הבינת טבעו. והיא דבר נכון מאוד בכוונתם ז"ל.

וזה היא כוונה דברי רבע"ק ה:"ל בביאור מאמרם דעד שלשה דורות עוד טבעם נוטים לרע]מפאת כח המולידים הראשונים ואם כי האב ובנו התגברו על יצרם ואזרו חיל ליצא מנצחים במלחמתם. עכ"ז התולדה שלרם אינם בטוחים עוד להיות צדיקים כי טבעם עוד נוטה לרע ולעבור על מה שמתנגד לרצונו ית"ש. אבל כ"ש ת"ח ובנו ת"ח ובן"ב ת"ח. ר"ל כי גם הדור שלישי שיה למו לעמוד במערכת המלחמה כאביהם וזקנם. דאז כבר נהפך טבעם לטבע שני ושפיר קשה ההסרה טבע הטוב מהם, ולכן הקב"ה ערב בדבר כי דור אחר דור יולידו בטבע התולדה נטוי לטוב ולא ימיש התורה מפיהם לדורי דורות. ובזה אני ריאן בהשתלשלית אבותינו הקדושים. כי אאע"ה שנולד מתרח היה טבעו ומזגו מטבע נוטה לרע. רק אאע"ה ברוב צדקתו מיום הכיר את בוראו הקדיש כל כחותיו ותנועותיו ושעבוד כל אבריו לאבינו שבשמים. ולפי שהיה עבודתו בגויי ומלאכותיו ולא בטבעו יצא ממנו ישמעאל שלא מצא שגיא כח להתגבר נגד טבעו, ובן"ב יצחק ג"כ לא היה צדקתו עפ"י טבע תולדותיו רק בהתגברות כח קדושתו ולכן יצא ממנו עשו. אולם יעקב שהיה דור שלישי בן אחר בן כולם צדיקים להלחם נגד יצרם, עד שאצל יעקב נעשה התום והיישר לטבע שני עד שקראו הכתוב ויעקב איש תם, היינו שהיה בבחינת מתהלך בתומו צדיק עפ"י הכונת מזג טבעו בלי שום התגברות, ולכן אשרי בניו אחריו שהיה מטתו שלימה וצאצאיו הי' כולם זרע קודש כולם אהובים כולם ברורים, והיא כוונת הכתוב ואלה תולדות יצחק בן אברהם (ופרש"י יעקב ועשו האמורים בפרשה) אברהם הוליד את יצחק. ופרש"י לפי שהי' ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה כו' צר קלסתר פניו דומה לאברהם כו'. והקשו המפרשים הא אדרבא אמרינן רוב מזנות דעתן על בעליהן ונעשה צורת הולד כצורת הבעל ואבתי לא נפל החשד מזה, אך לדברינו יאמר הכוונה ואלה תולדות יצחק וגו', היינו יעקב ועשו

 האמורים

האמורים בפרשה אשר התוה"ק ביאר לנו גודל צדקתו של יעקב אע"ה שהי' הבחיר שבאבות ובניו הי' כולם צדיקים מזה נראה שיעקב הי' צדיק תמים בטבעו העצמי א"כ מזה שהוליד יצחק צדיק נשגב בטבעו יש ראי' ומופת חותך גלוי לעינים כי אברהם הוליד את יצחק, דאם מאבימלך נתעברה שרה א"כ הי' יעקב רק צדיק בן צדיק לבד ומדוע הוליד יצחק יעקב ועשו ומטתו של יעקב הי' שלימה דור ישרים יבורך עד עולם. גלל כן העמידו כולם שאברהם הוליד את יצחק ושפיר הי' יעקב צדיק ב"צ ב"ב של צדיק ולכן נוטה היראה והשלימות אצלו בטבע כיסוד מוצק לא ימוט לעולם.

ומה נעים בזה דברי המדרש עה"כ ההיא, הה"ד גיל יגיל אבי צדיק ויולד חכם ישמח בו [משלי כ"ג]. גילה אחר גילה בזמן שצדיק ב"צ נולד. ולכאורה יש בהכתוב הזה לפי"ז כפל לשון, אחר שכבר אמר שיש גילה בלידת צדיק ויש ג"כ גילה כשנולד לצדיק זה בן שהוא צדיק א"כ למה הזכיר עוד הפעם ויולד חכם ישמח בו. אך כתב הג' ראל"ם ז"ל ההבדל בין גילה לשמחה, שהשמחה יורה על דבר התמידי, והגיל יורה על דבר המתחדש הבא במקרה, ומעתה לפי דבריני הקודמים י"ל, כשנולד אדם צדיק אף שיש שמחה אידותיו הן מצד האב והן מצד הקב"ה כמו שדרשו שם במדרש עה"כ אם חכם אתה בני ישמח לבי גם אני, עכ"ז אין צדקתו בטוח רק לו לבדו ולא לדורות הבאים אחריו. ובן כשנולד לצדיק הראשון הזה ג"כ בן שהוא צדיק, עכ"ז לא הוי רק שני דורות. ואין הדבר בטוח עוד אם הכשרון והשלימות הזה ימשך מדור דור, ולכן הן על האב והן על הבן לא לשון שמחה רק לשון גילה לפי שכשרון מעשיהם הוא רק דבר המתחדש ויש לה הפסק, אולם כשנולד לצדיק ב"צ ג"כ בן שהוא צדיק אז חוט המשולש לא במהרה ינתק והקב"ה ערב על הדבר הזה שלא ימוש התורה עוד מזרעו אחריו עד עולם וממילא הוי שלימות ההוא שלימות המתמדת לעולם. ולכן שייך ע"ז לשמות על אופן המתואר בשם שמחה, והוא כוונת הכתוב גיל יגיל אבי צדיק היינו גילה אחר גילה כשנולד צדיק ב"צ גילה לאב וגילה לבן ויולד חכם

חכם היינו כשהצדיק ב"צ הזה יולד ג"כ חכם דאז התירה מצאה קן לה בדיר הזה והשלימות יהי' מתמדת אצלם דור אחר דור אז ישמח בו שמחת עולם.

ובשהר יבקע איר הביאור הזה מאמר ילקוט הנזכר בראש דברינו מה ששאלו האומות להקב"ה מה ראו אלו להתקרב יותר מאלו וסתם הקב"ה את פיהם והשיב להם הביאו לי ספר יוחסין כשם שהביאו בני, וכבר הבאתי מה שהקשו הא גם להם יש ספרי יוחסין שהמה ג"כ יוצאי ירך אברהם ויצחק, אך בבר דברנו מה שהי' מבטח עוז לישראל לדבר גדולות ולומר כל אשר דבר ד' נעשה, היינו מה שאמר הלא כל אשר מצוה ד' כבר קיימו אבותינו ומעשה אבות ירשו בנים ינקל להם לקיים ג"כ, אולם לפי דברינו עתה הרק על איפן זה התפעל הטבע בלב הבנים כמסמרות נטועים כל ימים לנצח, אם עכ"פ הי' האבות במשך שלשה דורות רציפים בן אחר בן כולם צדיקים יראים ושלימים, ולכן דברי הילקוט מאירים כספירים כמן חומר, כי האומות העולם תמיהין ושואלין מה ראו אלו ישראל להתקרב לקבלת התורה יותר מאלו האומות היינו על אשר ישראל הרהיבו בנפשם עוז לענות כל העם יחדיו כל אשר דבר ד' נעשה, ואלו האומות הי' יראים לקבל התורה ושאלו מקודם מה כתיב בה כי פחדו לנפשם אולי לא יהי' ביכולתם לקיימם, ואם כי הי' להם משען ומשענה לאשר כבר קיימו האבות שלהם ומעשה אבות ירשו בנים, הלא גם אנחנו יוצאי ירך אברהם ויצחק ולמה הפחד אתנו יותר מאשר להם, ע"ז השיב להם הקב"ה לסתום את פיהם הביאו לי ספר יוחסין כשם שהביאו בני, ר"ל אם כי גם לכם יש ספר יוחסין אבל רק משני דורות אברהם ויצחק אבל אין לכם ספר יוחסין „כשם" שהביאו בני שהם בני תליתאי יוצאי ירך אברהם יצחק ויעקב אשר בזה יש להם מבטח עוז שיעלה בידם לקיים התורה והמצוה, ולא ימוש הטוב ההוא מזרעם עד עולם.

וזאת אשר אני הנבר רואה ענין נעלה ורב התועלת בהצעת סדר השתלשלות סדר היחוס לדורות הבאים, למען הרבות בהם

התשוקה

התשוקה ושקידה נפלאה לאחוז דרכי אבותיהם ללכת בנתיבותיהם בידעם כי ע"י מעשה האבות התפלס הדרך לפניהם והיטבע בטבעם ללכת באור החיים, ויהי' נקל בידם לבוא אל התכלית השלימות באופן היותר נפלא.

עוד אני רואה בזה תועלת רב, באם ידעו הדורות הבאים, זרע קודש מחצבתם מקור מולדתם, עפ"י מה שביארתי מאמר הילקוט קהלת עה"כ דברי קהלת בן דוד מלך בירושלם, ארשב"א אשרי אדם שיש לו יתד להתלות בו, כו'. לשעבר הי' נתלה בזכות עצמו עכשיו הוא נתלה בזכות אביו, בן דוד כו'. הנא רשב"י אשרי אדם שזכה למלוך במקום מלכות כו', ברם הכא בירושלם כי הנה בראש כל המדות אשר בהם ישתבחו בני אדם המיוחדים בם, העולה על כולנה היא מדת הענוה, ומכל המעלות והמדות אשר הי' במרע"ה לא פירסמה התורה"ק ביותר כ"א מדת הענוה שהי' בו, ומי שיש לו גזע אבות הקדושים נקל לו לבוא למדה ההיא כי יאמר בלבבו על כל אשר חנן לו השי"ת היא רק בזכות אבותיו ולא בזכות עצמו, ולכן שלמה המע"ה אחר שהקהיל כל החכמות הי' בו מדת ענוה עד כי אמר כי כל דברי קהלת מה שהקהיל בחכמתו היא מכח שהוא בן דוד, וגם מצד שהוא מלך בירושלם והמקום גרם לו להפלגת חכמתו כאשר זכרנו בראש המכתב בשם השל"ה ז"ל, ועז"א הילקוט אשרי אדם שיש לו יתד להתלות בו, כי זה הוא עילה גדולה להמשיך לו מדת הענוה, וגם אשרי אדם שזכה למלוך במקום מלכות שאז יש לו לתלות בהועלת המקום.

ומה נמרצו אמרי יושר אשר ראיתי לפרש הכתוב שמואל ב' אלה דברי דוד האחרונים, נאום דוד בן ישי, נאום הגבר הוקם על, כי הנה מצינו בתחלת ממלכתו של שאול, ויאמר איש אל רעהו מה זה לבן קיש הגם שאול בנביאים, והכוונה בזה עפ"י מה שפי' במעשה ה' מה שקרא משה להושע בן נון יהושע, כי מי שאינו עוד ניכר ומפורסם בשם עצמו רק בשם אביו קוראין אותו בשם אביו כשאחז"ל בן עזאי, בן זומא, ולכן כלב כשהי'

רוצה

רוצה להטעות את המרגלים שיעלה בדעתם כי לרעה מתכוין הי׳ אומר, לא זו בלבד עשה לנו בן עמרם, כמו אם האדם שונא לזולתו לא יזכיר שמו רק ע״ש אביו, כדי לבזותו להורות שאינו ראוי להקרא בשמו, וכן שאול בשנאתו אמר מדוע לא בא בן ישי אל הלחם, ויהונתן איהבו השיב, נשאל דוד, ולכן כאן בענין מרגלים רצה משה להראות גדולתו של יהושע ע״כ קרא משה להושע בן נון (שהי׳ עד כה נזכר בשם אביו), יהושע לבד בלא שם אביו, ובילקוט איתא עה״כ עד מתי כבודי לכלמה עד מתי אתם מרדפין וקורין אותי בן ישי, היינו להראות כי דוד אין לו שום יקר, מפאת ערך עצמו, ומה״ט כאשר ראו שאול מתנבא אמרו מה זה לבן קיש ר״ל מה שזה זכה לנבואה הוא רק זכות אבות גרם לו, כי הגם שאול בנביאים ר״ל וכי ראוי לעצמו לנבואה. ובאה״י פי׳ מחז״ל פ׳ תשא והביטו אחרי משה, מה היו אומרים אשרי יולדתו, ופי׳ כי לגנאי הי׳ מתכונים ואומרים אשרי לו מפאת מולדתו ולא מפאת עצמו והז״ל דרשו דוד הוא הקטן מתחלה ועד סופו, היינו שהי׳ תולה גדולתו רק בעבור שהי׳ בן ישי, וע״ז אה״כ דגם אלה דברי דוד האחרונים נאום דוד בן ישי נאום הגבר הוקם על ע״י אביו ולא מצד עצמו, וכן אמרו בילקוט עה״כ משלי שלמה בן דוד וכי אין אנו יודעין שהוא בן דוד אלא כל מה שעשה לשבחו של דוד עשה היינו שתלה כל גדולתו ופעולתו בזכותו של דוד אביו, ועד״ז כוונתי מכבר מאמר הילקוט הנ״ל מה ששאלו האומות מה ראו אלו להתקרב יותר מאלו היינו כי להם הבטחת גדולות ונצורות אתם תהי׳ לי ממלכת כהנים כו׳ ולא לנו, ע״ז השיב להם הקב״ה הביאו לי ספר יוחסין בשם שהביאו בני, ר״ל כי המה תולין כל הגדולה רק בזכות אבות ומאן דזעיר היא רב וכשאחז״ל [ברכות ופסחים] כל התולה בזכות אבות תולין לו בזכות עצמו, ולכן הבטחתים שכר רב כזה משא״כ אתם תולין המיד רק בכם ומאן דרב הוא זעיר, [בעת ראיתי אש־ גם אתה בהקדמה שלך כוונת לזה], והוא לדעתי מאה״כ הנני שולח לכם את אליהו הנביא וגו׳ והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם, ר״ל כי האבות יתנו על לבם

מכתב

לבם להלות כל הגדולה שלהם בזכות הבנים כעין יעקב פדה אברהם, והבנים יתני אל לבם להלות הכל בזכות האבות.

וכן גם אני תפלה לאלהי יושב מרום, כי בזכות אבותינו הגאונים וקדושים קרניני טהרה ירום, ויהי נועם ד' עליך במעשי ידיך ותגיע בשיבה טובה בעיר ד' שמה ותשא רנה ותפלה גם בעדינו לטובה ולברכה, ובחפצי הי' כי תזכיר גם את שם כבוד אבי אמי הגאון ר' ישראל כהנא ז"ל ראבד"ק ואלקוויא בעהמח"ס שו"ת ב"י, ויחוס כבוד מר חמי הגאון ר' מאיר יהודא הכהן גלאז ז"ל אבד"ק ראהטין, אך מפני היצאות הרפים לא אשים עליך משא הוצאה רבה כזו.

והנני דו"ש באה"ר ומצפה לישועת ד'.

גדלי' צבי רובנשטיין

החונה פק"ק זבארז

נטעי נאמנה

והוא חוטר מגזע ישי

תולדותי למשפחותי לבית אבי זלה"ה.

א) אבי הרב המופלג השלם פאר היוחסין מ' דוד צבי רובינשטיין זלה"ה בהרב הגדול החריף ובקי מ' שלמה רובינשטיין זלה"ה *) בהרב הגדול הגביר זקן ונשוא פנים מ' מרדכי רובינשטיין זלה"ה בהרב הגדול הגביר המפורסם שר וגדול בישראל צדקתו כהררי אל מ' חיים רובינשטיין זלה"ה בהרה"ג מ' ארי' זלה"ה.

אשת

---

*) זקני הרב החריף וכו' מ' שלמה רובינשטיין הנ"ל הי' למדן מופלג שלם האמתי בכל המעלות אשר תשתבחנה בהם חכמי הדור לא תחסר כל בו. עד לעת זקנתו הי' מדפיס גדול בזאלקווא ולעת זקנתו פנה עצמו מכל עסקיו ושקד על דלתי התורה יומם ולילה ונשאר אחריו חידושים על התורה והמה בכתובים והי' נכבד גדול ביחוסו ונימוסו בתו הצנועה הצדקת המפורסמת דודתי מרת שרה לאה ז"ל היתה אשת הרב הגדול הגביר היחסן מראשי נכבדי עיר לבוב מו"ה אברהם ישעיהו שאפער בהרב הגדול החריף ובקי מ' יוסף צבי שאפער ז"ל. אנשים כאלה מועטים המה בדור הזה וגם בדורות מלפנים הי' מבני עליה והמה מועטים אשר גם המרבה בסחורה מחכים בהיותו ברוב תפארת הצלחתו וסוחר כללי בעיר לבוב ואף גם בעתים אשר רבו טרדותיו בעסקי מסחרו החנות פתוחה והחנוני מקיף והפנקס פתוח והיד כותבת אחז בזה וגם מהתורה והחכמה והמצות בל הניחה ידו וקבע עתים לתורה ורגע אשר שבתו ונחו אופני מסחרו לא שבת ולא נח מלקרות וללמוד והקדיש עתותיו הפנוים לתורה ולתעודה גם לילות כימים וגם לרבות שבתות וימים טובים לא ראה פני הקונה כי לא פסיק פומיה מגירסא בלימוד ש"ס וש"ע, עיני החזינה ותעידנה. צדקת פזרונו עצמו מספר אשר עשה בגלוי ובסתר. מבית הורים גדולים הופיע ואתא מדור ישרים יבורך כאשר שמעתי

מפי

ב) אשת א"ז הרב ר' שלמה רובינשטיין הנ"ל, ה"ה אמי זקנתי הצדקת המשכלת מ' גיטל ז"ל בת אבי זקני הרב הגאון החכם הכולל איש דגול מרבבה בתורתו וחכמתו וצדקתו מ' וואלף בער שיף זלה"ה *) בהרב הגדול הצדיק ואיש קדוש מ' צבי הירש היילפרין

מפי בנו הגביר החכם הכולל המבקר וחוקר קדמוניות המפורסם בכל קצוי תבל בספריו הרבים היקרים מ' שלמה בוכבער זלה"ה כי יש בידו כתב יחוס להתיחס עד עמודי ההוראה אשר בית ישראל נשען עליהם מהר"מ פאדוא מהר"י מינץ התוס' יו"ט זלה"ה ולמעלה בקודש. שכן לן היום בימי ר"ח ניסן תר"ל וכבוד גדול עשו לו במותו לפני בית הכנסת הגדולה במגרש העיר קרא ש"ב אדמו"ר הרב הגאון האמתי רשכבה"ג מרן יוסף שאול הלוי נאטהאנזאהן ז"ל לבכי ולמספד וזה הללו מאמר הז"ל בסנהדרין מ"ז ע"א סימן טוב לאדם שנספד שלא כהלכה וזה סותר מאמר הז"ל המה לוקה על אב"ד שנספד שלא כהלכה אך ההלכה, בש"ע דלא למיספד בר"ח ניסן זולתי ת"ח ונכבד גדול בפניו מספידין, וכאשר יספד איש ביום שאין מספידין בו שאר בני אדם זהו האות כי אדם גדול הנהו וזהו סימן טוב לאדם שנספד שלא כהלכה היינו נגד ההלכה שלא להספיד שאר אינשי ביה, והרבה בבכי' לספר בשבחיו והולליו עד כי נמס לבב השומעים והי' למים, יאמין לי הקורא כי לא גזמתי בשבחו. אהבתי הגדולה אליו בחיים לא תקלקל את שורת התהלה אשר יאתה לו אחר מותו, אך את תכונת נפשו וכשרונותיו מעלותיו אחוק הפעם בעט ברזל ועופרת למען יעמוד שמו לברכה, ואך אשר ישים האמת כפי אותו האמור לדבר תנצב"ה.

*) הרב הגאון החכם הכולל מו"ה וואלף בער שיף היילפרין ז"ל בעהמח"ס חיבור גדול על מס' עירובין וזה כמה שנים אשר הבאתיו לבית הדפוס, נולד בעיר זאמושטש, ביום ג' ר"ה שנת תקכ"ה לאביו הרב הגביר צדיק ואיש קדוש מ' צבי הירש היילפרין זלה"ה (ושם שיף הי' על שם זר ע"י סיבה וטעם) ובהיותו עוד עלם קטן רך ונעים לאביו ולאמו הגבירים זלה"ה הושיבו אותו על ברכי ת"ח בשבת תחכמונים והלבישו את לבבו ביראת ד' ולהיות נכסף להכרת השלמים ולהעיר אזן בלימודים והי' עיניהם צופיות תמיד

היילפרין ז"ל מעיר זאמושטש בהה"ג הצדיק מופת הדור מ' ישעיהו זלה"ה בהרב הגאון הקדוש המקובל האלקי מו"ה יואל בעל שם טוב זלה"ה היילפרין בהרב הגאון הצדיק מ' אורי זלה"ה בהרב הגאון הקדוש

תמיד לנהלו על מבועי המדע והתבונה ולהיות נטוע כשתול על פלגי מים נאמנים לשאת ענף ולעשות פרי להיות לגפן אדרת כי המה ראו הידוד בכלו למעלה מעל בני גילו ובעוד מסחר עליו טל ילדותו הלך על ראשי שמן משאת קודש להקדיש עתותיו יומם ולילה לפלא ולבקש בחמדת התורה והתעודה וכל יצר מחשבות לבו הי' רק להבין ולהשכיל ללמוד וללמד ולקח לקח טוב מפי מורים גדולים. עיר זאמושטש היתה אז קרית משוש מלאה חכמים וסופרים את ה' מעלה ובעת הזאת נראו גם ראשי ההרים ההורים הגאונים המפורסמים הגאון בעל מרכבת המשנה ז"ל והגאון בעל קרבן ראשית ז"ל וכאשר עלה מעלה על במתי העושר להיות סוחר הכולל במסחר בשמים בקריה נאמנה עיר זאמושטש והמחיות אז הפריש ממלאכתו מלאכת הקודש ללמוד בשקידה כימי קדם עכ"ז קבע עתותיו ללמוד בלילה והי' צדיק תמים מוקיר ת"ח וצדקת פזרונו להם הי' בהשכל ודעת. ולדוגמא אציג לפניכם דבר ממפעליו הטובים הרב הגאון המובהק שר התורה מו"ה צבי הירש כאהגעטר המכונה העללער בעל המחבר ספר טיב גיטין על מסכת גיטין זלה"ה נתגדל אצלו והי' תלמידו עד הי' למופת בעולם חריפתו ועומק חכמתו ורוב בקיאתו היא הי' אחד המיוחד מאוהביו אשר לשמו ולזכרו שהי' כל תאות נפשו, אולם מאשר הרב הגאון הי' בגודל הלחץ זו הדחק ולשמע אזן שמע כי עיר ברוגיל תא' אז בלי מורה ור"מ ואב"ד הגר עיו בנפשו ונסע עמו בלוויתו הלא לעיר וייסניצא למה"י הרב הגאון רשכבה"ג מ' ברוך פרענקיל ז"ל אשר הי' שמה אב"ד ור"מ להראות לו תפארת גדולתו וגאוני ובקיאתו כאחד הגדולים ונשאי בלבתם ביחד להפיח רוח אב התביעה בלב המנהיגים והבע"ב ויקבלוהו בכבוד גדול לאב"ד ור"מ. גם פזר מהונו עבורו סך ארבע מאות רו"כ לטובת העיר ואחר עבור איזה ימים קבל מכתב מהגאון הנ"ל כי יש לו דוחק פרנסה ובעת הזאת בקשו עיר בראדי מו"ץ ור"מ ונסע לעיר בראדי כי הרב הגאון המובהק שר התורה ורשכבה"ג ר' זלמן מרגליות ז"ל הי' גיסו

של

הקדוש המקובל אלקי וחכם רזים מ' יואל בעל שם טוב הזקן הײלפרין מזאמאשטש זלה"ה ומובא, בכתבי א"ז הרב וכו' מו"ה וואלף בער ז"ל כי היא יחום אחד עם רבינו הגאון החסיד המקובל מו"ה יחיאל הײלפרין בעהמח"ס סדר הדורות בהרב הגאון המפורסם מ' שלמה הײלפרין ז"ל בסאקלאב נכד רבינו הגאון רשכבה"ג מהרש"ל זלה"ה נין ונכד לרש"י ז"ל דור ישרים יבורך עד התנא ר' יוחנן הסנדלר דור רביעי לרבן גמליאל הזקן דור אחר דור עד דוד בן ישי מלך ישראל חי וקים.

ג) אשת א"ז הרב הגאון וכו' מ' וואלף בער הײלפרין שי' הנ"ל אמי זקנתי הצדקת מ' לאה ז"ל בת הרב הגאון מ' אברהם ז"ל בהרב הגאון מ' אליעזר ז"ל בהרב הגאון המובהק שר התורה מ' משה

של א"ז הרב וכו' מ' וואלף בער הנ"ל, כי אמתי הבני' אשר נשא בשנת תקס"ז מרת בײנדל ז"ל היתה אחותי של אשת הגאון הנ"ל ובפעולת החכמה הושיבו אותו על כסא הכבוד הנ"ל ומאז נתעלה וישב על כסא כבוד הרבנות בכלהנאש ואינגוואר, ויש לי לכתוב מעשיות מפעולותיו הטובים כאלה למאות אולם מהסכרה לזה לעשות קיצור שלם יתקצר היריעה מהכילם. וכמה רבנים מערים קטנים אשר יתגו סביביו והיו במאור ומאתו הי' ניתן להם ארוחתם מדי חדש בחדשו. ויום חתונתו היתה אור ליום ה' ר"ח טבת שנת התקמ"א ונעשה בר מצוה ביום חופתו ומאז עד שנת תקס"ט הי' בביתו תורה וגדולה במקום אחד. אולם בשנה הנ"ל כבה נר הצלחתו וירד פלאים ממעלת עשרו וגדולתו. כי אור ליום ג' במדבר ר"ח סיון תקס"ט עבו בפולין מאור על עיר זאמאשטש וביום ש"ק ערב שבועות בבוקר השכם לעדו עלי ביר וילדיה ויבללו כל העיר וגם אותו בללו ויציגוהו ערום כיום הולדו. ביום ג' במשפטים תקס"ט יצא מעיר זאמושטש ונסע ללבוב ונתקבל לנהל הקאנטור של הנגיד ר' יצחק ראפאפירט ז"ל ומשם נתקבל לעיר קראקא לנהל הקאנטור של הרב הרב הגאון ר' בעריש מייזלש ז"ל ושם משכנו פה קראקא. בשנת ת"ר קודם פטירתו פנה עצמו מכל עסקיו ובחר המנוחה והתבודד עצמו בחדר מיוחד ולא ראהו ההולה ויסדר את הדשיו על ריב ש"ס ובשנת תר"ב י"ב בשבט עלתה נפשו הטמימה הנצב"ה.

משה חיים זלה"ה האבד"ק לבוב בהגאון המפורסם מ' אליעזר ז"ל האבד"ק קאמרנא ובק"ק זלאטשוב בהרב הגאון המפורסם מ' זברי' מענדיל אבד"ק בעלזא זלה"ה (בעמ"ח באר היטב לש"ע יו"ד וח"מ) בהרב הגאון שר התורה ומאור הגולה מ' אריה ליב הגבוה האבד"ק קראקא זלה"ה (נקרא בשם דער הויכער ר"ר ליב אי ר' ליב פישלס ע"ש חותנו הגאון מ' אפרים פישל אבד"ק לוקבא ופו"מ בלבוב ומנהיג המדינה) בהרב הגאון מ' צבי הירש נשיא אה"ק בהרב הגאון מ' אפרים פישל אבד"ק בריסק דליטא חתן הגאון רבינו המהרש"ל זלה"ה בהרב הגאון מ' יחיאל לוריא ז"ל בהגאון מ' אברהם ז"ל בהגאון מ' יחיאל לוריא אשר בא ממדינת בעלזאס לבריסק דלוטא בהגאון מ' אהרן לוריא בהגאון רבינו נהנאל בהגאון רביני יחיאל זלה"ה בהגאון רבינו שמעון לוריא ריש מתיבתא בערינפורט בן הרבנית מרים שהחזיקה ישיבה ולמדה עם בחורים מיפלגים והי' ווילן מפסיק בת הגאון מ' שלמה שפירא נין ונכד לרביני יצחק בעל התוספת הנקרא בשם ריב"ם אחי ר"ת ואחי הרשב"ם בני הגאון רבינו מאיר חתן מאיר הגולה רש"י זלה"ה דור ל"ג להתנא ר' יוחנן הסנדלר דור ד' לר"ג הזקן בן שמעון הנשיא בן הילל הזקן מגזע שפטיה בן דוד בן ישי מלך ישראל חי וקים מובא באות ג'.

ד) אבי זקני הגאון מאור הגו־ה מ' משה חיים האבד"ק לבוב זלה"ה הי' אביו של הגאון הגדול מ' יעקב יצחק אבד"ק זאמישטש זלה"ה אבי של הרב הגאון מאור הגולה מ' יוסף הוכגילערינ־טער ז"ל האבד"ק זאמישטש (בעהמ"ח ספר משנת חכמים) אביו של הגאון מ' יצחק ז"ל האבד"ק זאמישטש (בעהמח"ס זכרון יצחק ח"א שו"ת וח"ב על התורה) והגאון ר' יוסף הוכגילערינטער הנ"ל הי' חתנו של הגאון המפורסם מו"ה יעקב חיים האבד"ק ליבלין זלה"ה.

ה) אשת א"ז הגאון מ' משה חיים זלה"ה האבד"ק לביב היתה בת א"ז הרב הגאון המובהק שר התורה מו"ה משה פנחס חריף האבד"ק לבוב בהרב הגאון מו"ה ישראל חריף האבד"ק אולניב ומו"ץ בק"ק לבוב זלה"ה בהרב הגאון מ' משה חריף הזקן האבד"ק

האבד"ק לבוב וקרעמניץ זלה"ה. והי' חיתנו של הגאון הקדוש מ' שבתי שעפטיל הלוי איש הורוויטץ אבד"ק פ"פ ד"מ וכק"ק פיזנא ובעיר המלוכה וויען בהרב הגאון הקדוש רשכבה"ג ר' ישעיהו הלוי הורוויטץ זלה"ה בעמח"ס הקדוש של"ה והרב הגאון ר' שבתי שעפטיל הנ"ל עשה מחברת ספר ווי העמודים להיות סניף להחיבור הגדול השל"ה שחיבר אביו מאור הגולה זלה"ה ובכבוד חותנו זה יתאמר בסוף חתימתו לספרו הנ"ל נאום שבתי בהגאון הגדול נשיא בארץ הקדושה מו"ה ישעיהו סג"ל הנקרא שעפטיל וכו' התן האשל הגדול אילן הנטוע, בשער בת רבים שר וגדול בישראל הגאון וכו מו"ה משה חריף ז"ל החונה על צבא פה ק"ק פאזנא בהגאון מ' ישראל ר"מ בעיר לובלין בהגאון ר"ר שלום שכנא אב"ד ור"מ בק"ק לובלין זלה"ה חותן המלך אדמו"ר הרמ"א זלה"ה. גם הי' נכד הגאון מאור הגולה מהר"מ מלובלין זלה"ה בהגאון מ' אשר דב בקראקא זלה"ה ואשת הרב הגאון מהר"מ מלובלין זלה"ה היתה בת הגאון מ' יצחק שפירא בעהמח"ס ג' כתרים האבד"ק קראקא ז"ל בהגאון מו"ה דוד שפירא הכהן מחכמי שפירא זלה"ה.

ואו) ואבי זקני הגאון הוכער ר"ר ליב האבד"ק קראקא ז"ל (מובא באות ג') הי' בן להגאון ר' זכריה מענדיל ז"ל והי' נקרא בשם זכריה הנביא או בשם ר' מענדל קלוזנער זלה"ה גם הי' חותנו של הגאון בעל בית שמואל על אהע"ז ואחיו של הגאון מופת דורו מו"ה צבי הירש האב"ק לביב ולובלין שהוא אביו של הגאון מ' מרדכי אבד"ק לוצקא ז"ל חותנו של הגאון מו"ה צבי הירש הלוי האבד"ק טשארטקוב אביהם של הגאונים הקדושים מ' שמואל שמעלקי הורוויטץ ואחיו מ' פנחס הלוי איש הורוויטץ בעל הפלאה והמקנה זלה"ה ואחיו השני של א"ז הרב הגאון ר"ר ליב הגבוה ז"ל הי' הרב הגאון מו"ה דוד טעביל ז"ל שהרביץ תורה בק"ק בריסק דליטא ושתי אחיתיהם הגבירה מ' מלכה והגבירה מרת חי' בנות הגאון מ' זכרי' מענדיל קלוזנער הנ"ל ז"ל הראשונה מרת מלכה ז"ל היתה אשת הקצין ונדיב מו"ה יששכר בער פאפרש ב"ן ז"ל מנכדי העיר קראקא בימי רבינו הב"ח ובעל מגיני שלמה

ומהדלם

ומהרל"ם בעל תוספות יו"ט סג"ל זלה"ה והוא הי' בהרב הגביר הנכבד ראש הנדיבים הקצין מו"ה בנימין וואלף פאפריש זלה"ה אשר בנה בהכנ"ס פה קראקא מהונו ואחותם השניה מרת חיה היתה אשת הגאון מו"ה יהודא בהרב הגאון מו"ה ניסן בימי חורפו הי' אבד"ק עלקיש ואח"כ נתקבל לאבד"ר ור"מ בק"ק קאליש בעל מה"ס בית יהודא הנקרא ג"כ בשם מהר"י ר"ן והוא חיבור חידושי הלכות על רוב ש"ס זלה"ה.

ז) אשת א"ז הגאון איש מופת מו"ה זכרי' מענדיל ז"ל הנקרא זכרי' הנביא (מובא באות ג') היתה בת הרב הגאון הצדיק המפורסם מ' חיים ווירמיז ז"ל אשר היה ראש שלשלתא דיחוסא. אבי אביו הי' הרב הגאון הקדוש רשכבה"ג מ' יהודא ליוואי הזקן מעיר פראג אביו זקינו של הגאון הקדוש והנורא ארי דבי עילאי רבינו מהר"ל מפראג זלה"ה אשר יחוסו נרפם כי הי' מגזע הגאונים דוד א־ר דור עד אדונינו דוד בן ישי מלך ישראל חי וקים.

ח) א"ז הרב הגדול צדיק ואיש קדוש מ' צבי הירש היילפרין ז"ל אביו של א"ז הרה"ג מו"ה וואלף בער שיף היילפרין זלה"ה (מובא באות א') הי' חתנו של הרב הגאון הקדוש מ' אלכסנדר סענדר גינצבערג בהרב מ' אברהם אבלי מכונה בשם גינצבערג אשכנזי הקדוש ד' ינקום דמו זלה"ה אשר נהרג על קדושת השם יום ראשון דחג שבועות הק"ב.

ט) א"ז הרב ר' ישעיהו אביו של א"ז הרה"ג מו"ה צבי הירש היילפרין זלה"ה (מובא באות א') הי' חתנו של הרב הגדול מו"ה אברהם מייזליש ז"ל נכד הרה"ג מ' שמחה בונם מייזליש ז"ל פ"מ בק"ק קראקא בהרב מ' יוסף מייזליש זלה"ת והרב מו"ה שמחה בונם הנ"ל הי' חתנו של אדמו"ר הרמ"א ז"ל כי האשה הרבנית הצדקת מרת דרעזיל בת הרמ"א ז"ל היתה אשתו של הרב ר' שמחה בונם מייזלש הנ"ל והוליד מאתה שני בנים א) הי' הרב ר' יהודא ליב שהי' לו בית דפוס בקראקא ב) הרב הגאון מ' יצחק אשר הי' נקרא בפי כל ר' יצחק ר' בונמש ז"ל נהג נשיאתו ברמה בק"ק פינסק ובניו הי' המה הגאונים המפורסמים א) ה"ה אבי זקני

זקני הגאון המובהק שר התורה והחכמה רבינו משה נעתמ"ת מהדורא בתרא חתנו של הגאון רשבכה"ג המהרש"א ז"ל ב) הרה"ג מו"ה בנימין וואלף ראש ומנהיג העדה בווילנא ז"ל והי' חותן המלך הגאון מאיד הגולה מו"ה שבתי כ"ץ בעל שפתי כהן זלה"ה בהגאון מ' מאיר כ"ץ ז"ל אבד"ק מאהליב ודובנא, בהגאון מ' משה דיין בפפר"מ.

יוד) אבי זקני הגאון המקובל מו"ה יואל בעל שם טוב היילפרין מזאמישטש זלה"ה הי' חתנו של הגאון החסיד ארון אלקים מו"ה שמשון הכהן זלה"ה חתנא דבי נשיאה הרב הגאון רשבכה"ג ר"ר העשיל האבד"ק לובלין וקראקא בהרב הגאון מ' יעקב ז"ל האבד"ק בריסק דלוטא ולובלין בהרב הגאון מ' אפרים נפתלי הירש ר"מ בבריסק וראב"ד לובלין בימי מהר"ם מלובלין ז"ל והי' פרנס דד"א בק"ק לאדמיר חתן הגאון מ' יונה ווייל אבד"ק בומבורגא בהגאון מ' יעקב ווייל אבד"ק דונאיוערט ז"ל בהגאון מ' מאיר אבד"ק אולמא ז"ל בן רבינו הגאון מ' יעקב ווייל האבד"ק נירענבערג בעמח"ס שו"ת מהר"י ווייל זיע"א.

יא) אשת א"ז רבינו הגאון ר"ר העשיל ז"ל היתה הרבנית הצדקת מ"ת דינה בת הרה"ג מו"ה יהודא וואהל מבריסק בהרב הגאון מ' שאול ווייל אשר זמן מעט הי' שר ומלך במדינות פולין בהרב הגאון מ' שמואל יהודא קאצינעלין כוגין אבד"ק פאדווא בעמח"ס י"ב דרשות למהר"י מינץ ברבנו מאיר האבד"ק פאדווא בעמח"ס שו"ת מהר"מ פאדווא זלה"ה ברבינו יהודא מינץ ז"ל בעמח"ס שו"ת מהר"י מינץ מגזע רש"י זלה"ה עד ארונינו דוד בן ישי מלך ישראל חי וקים.

יב) אשת אבי זקני הרב הגביר הנכבד מ' מרדכי רובנשטיין ז"ל (מובא באות א') ה"ה אמי זקנתי, הגבירה הצדקת מרת שרה בת הרב הגאון מו"ה נפתלי הירץ ברודא אשכנזי האבד"ק מקילניטין ז"ל בהרב הגדול מו"ה יצחק אשכנזי זלה"ה אשר מנוחתו כבוד בעיר בראדי בהרב הגאון מ' נפתלי הירץ אשכנזי ז"ל מזאלקיוא (טעות הוא ביד הסופרים כי מחצבתו הוא מהגאון ר' אברהם

ברודי

ברודי ז"ל) בהרב הגדול הגביר מ' חנוך העניך פו"מ דק"ק זאלקווא והג"מ נפתלי הירץ הנ"ל הופיע באור תורתו בק"ק זאלקווא והרביץ והעמיד תלמידים הרבה וגם חידש חדושים יקרים נפלאים בחריפות ובקיאות כפי אשר הביא לנו משמו גיסו הרב הגאון החריף מו"ה בנימין זאב וואלף האבדק שינאווי חתן הרב הגביר מ' חנוך העניך הנ"ל בספר איר יקרות אשר היכר על התורה במקומות מפוזרים והגאון מ' נפתלי הירץ הנ"ל נפטר עוד בדמי ימיו בחיי הגביר מ' חנוך העניך הנ"ל בזאלקווא והניח אחריו בן ובת הבן הי' א"ז הרב החריף מ' יצחק הנ"ל ונדפס גם ממנו קצת חידושין בס' אור קרות פ' בהעלותך ובסוף פ' חוקת, והבת היתה אשת הרב הגאון מו"ה יהודא איזנשטאט ז"ל אבד"ק ביאלע בהגאון מהר"מ איזנשטאט בעל פנים מאירות זלה"ה.

יב) אשת אבי זקני הרב הגאון ר' נפתלי הירץ ברודא אשכנזי האבד"ק מקילניץ זלה"ה (מובא באות יא) היתה בת אבי זקני הרב הגאון הקדוש רשכבה"ג מ' ארי' ליביש איערבאך האבד"ק סטאניסלוב ז"ל והוליד מאתה שלשה בנים ושלש בנות א) הגאון מ' ארי' ליבוש האבד"ק קריוויש ז"ל חתנו של הגאון מו"ה שמואל מרגליות אבד"ק זאליצשיק בהגאון מו"ה דוב בעריש מרגליות אבד"ק יאזליוויץ (חתן הרב הגאון מ' אברהם בהרב הגאון מ' יעקב אבד"ק פוזנא חתן רבינו הגאון מ' נפתלי כ"ץ אבד"ק פוזנא ופפד"מ זלה"ה) אחיו של הגאון הקדוש מ' מאיר אוועדבאך בעמח"ס שו"ת מאיר נתיבים והגאון מ' משה אברהם אבוש אבד"ק זאבנא בעמח"ס צלותא דאברהם. זלה"ה והמה הי' בני הרב הגאון מו"ה צבי הירש מרגליות אבד"ק יאזליוויץ ז"ל ב) הרב הגדול מ' יודיל ברודא חתן דו"ז הגאון החסיד רשכבה"ג מ' מרדכי זאב אירינשטיין הגאבד"ק לבוב אבי בעל ישיעות יעקב זלה"ה ג) הרב הגאון מ' אליעזר ליפמאן אבד"ק קאמניץ פודאלסקיא זלה"ה. ושלש בנותיו. א) אמי זקנתי הגבירה הצדקת מרת שרה ז"ל אשת א"ז הרה"ג מ' מרדכי ברח בר"א (מובא באות א') (אנכי על שמו נקרא) ב) אשת הרב הגדול הגביר מ' אברהם כהנא מבראד ז"ל הנקרא בפי כל

ר׳ אברהם ר׳ בעריש הרב הגביר פאר עמו ויעדתי מ׳ דוב בעריש בהרב ר׳ זאב וואלף הכהן התן הרה״ג המפורסם מו״ה אליעזר ליפמאן כראז מבראדי (אביו של הרה״ג איש צדיק תמים מ׳ שלים שבנא מבראד ז״ל אבי הני תרי צנתרי דדהבא ה״ה הרב הגאון מו״ה ישעיהו שור אבד״ק זבאריש ומנוחתו כבוד בעיר בראדי וה״ה הגביר המפורסם מ׳ אברהם ר׳ שבנים חותן המלך הגאון החסיד מ׳ מאיר זלה״ה אבד״ק בראדי ורגליל בעטח״ם יד המאיר בהרב הגדיל הגביר ומפסר מ׳ יעקב אברהם הנקרא ר׳ אברהם זאלקייער ז״ל בהרב הגאון מ׳ שמואל זאנוויל זלה״ה חתן הגאון מו״ה נפתלי כ״ץ אבד״ק ליבלין ז״ל בהגאון מו״ה יצחק כ״ץ התן רבינו הגאון הקדוש רשבבה״ג מהר״ל מפראג זלה״ה אשר יחוסו נודע דור אחר דור עד אדונינו דוד בן ישי מלך ישראל חי וקים ג) הצדקת מרת יוטא אשת הרב הגאון מ׳ דוד הלוי בראטשינער בהרב הגאון מ׳ נטע בראטשינער מבראד בן בנו של הרב הגאון מ׳ מאיר הלוי העללער אבד״ק בראטשין נכד התוי״ט ז״ל וחתן הרב הגאון בעמח״ם ידי משה על המדרש ז״ל.

יג) אשת אבי וקני הרה״ג הקצין והמפסיר מ׳ חיים בר״א ז״ל אמי זקנתי הצדקת מרת גיטל בת הרב הגאון הקדוש רשבבה״ג מ׳ ארי׳ ליבוש אווערבאך האבד״ק סטאניסלאב זלה״ה *) בהרב

חגאון

---

*) ולדוגמא אגיג נסחות המצבות בלהם: יום ד׳ ער״ה אדרתקמ״ה לפ״ק.

עדה המצבה הזאת. כי פה ספון וטמון שר וגדול בישראל צדקתו כהררי אל ה״ה הרב המופלג הוא הכם הוא עניו מדכרניה דאומתיה הגביר המפורסם סגלת היוחסין מו״ה חיים בהרב מו״ה אורי והתנו של הרב הגאון רשבבה״ג מ׳ ארי׳ ליבוש אבד״ק סטאניסלאב ז״ל תנצב״ה.

יום ה׳ ז׳ תשרי תק״א.

האבן הזאת תהי׳ לעדה כי הופר ונוגב פה קבר לאשה יראת ד׳ היא תתהלל צנועה וגבירה מרת גיטל בת הרב הגאון מאור הגולה מו״ה אריה ליב ז״ל האבד״ק סטאניסלאב אשת הרב הגביר פאר היוחסין מ׳ חיים בהרב מו״ה אורי ז״ל תנצב״ה.

הגאון המפורסם מ' מרדכי מארדיש אווערבוך זלה"ה אבד"ק באמבערג והמדינה ומ"כ בעיר קרעמניץ (אחי אבו של הגאון מאור הגולה מו"ה דוד אפינהיים זלה"ה בן אחותי של הגאונים רבינו יצחק הלוי בעמח"ס שו"ת מהר"י הלוי, ואחיו הגאון רשכבה"ג מו"ה דוד הלוי אבד"ק לביב בעל הט"ז ז"ל, והמה הי' בניו של הרב החסיר הקצין מ' שמואל מלארמיר ז"ל חהן הגאון מ' יצחק אבד"ק לודמער חהן הגאון הנודע בספרי הפוסקים ובשו"ת קדמאי בתראי מ' יצחק ב"ר בצלאל אבד"ק לודמער ז"ל) בהרב הגאון מ' מנחם מענדיל אווערבאך זלה"ה האבד"ק קיראטשין בעמח"ס עטרת זקנים זלה"ה בהרב הגאון מ' משה פ"מ דק"ק קיראטשין ז"ל בן בתו של הגאון מ' ליב רופא ואבד"ק ווינא זלה"ה ושם מנוחהו כבוד.

יד) אחותו של אבי זקני הגאון רשכבה"ג מ' ליבש האבד"ק סטאניסלוב זלה"ה (מובא באות י"ג) היתה אשת הגאון מ' צבי הירש האבד"ק יאולאויז ז"ל, ובניהם הי' הגאונים הגדולים מאדירי ישראל. א) הגאון הקדוש המפורסם בכל קצוי תבל מ' מאיר מרגליות אבד"ק לבוב והגליל, ובסוף ימיו נתקבל לאב"ד דק"ק איסטראה בעמח"ס שו"ת מאיר נתיבים ב"ח ח"א שו"ת ח"ב חידושי תורה והי' לו ארבעה בנים ובת אחת, בנו הראשון הי' הרב הגאון מ' יוסף נחמן האבד"ק פולנאה זלה"ה ובנו השני הי' הרב הגאון מ' בצלאל מרגליות אשר מלא מקום אביו להיות אבד"ק איסטראה ובנו של הגאון מ' בצלאל הנ"ל הי' הרב הגאון מ' נחמן חהן הגאון מ' חיים כהן ראפפורט האבד"ק לביב. ובנו השלישי הי' הגאון מ' שמואל מרגליות האבד"ק קאמרנא זבאריש ולובלין זלה"ה, והבן הרביעי הי' הגאון מ' נפתלי מרדכי האבד"ק הרימלוב זלה"ה, ובת אחת הי' להם והיתה אשת הגאון מ' נפתלי הירץ הכהן האבד"ק שאריגראד זלה"ה. ב) הגאון מ' משה אברהם אבוש האבד"ק זאבנא ז"ל בעמח"ס צלותא דאברהם ג) הגאון מ' יצחק דוב בער האבד"ק יאולויץ בעמח"ס באר יצחק זלה"ה אביו של הגאון מ' שמואל האבד"ק זאלישציק זלה"ה.

טו) אשת אבי זקני הרב הגאון מאיר הגולה מ' ליבוש

 האבד"ק

האבד"ק סטאניסלוב הנ"ל זלה"ה היתה הרבנית הצדקת מרת לאה דרעזיל בת הרה"ג הקצין מ' משה אשכנזי מזאלקווא ופו"מ בלביב בהרב הגביר הקצין מו"ה יוסף המכונה יוסקי אחיו של הרב הגאון מו"ה נפתלי הירץ אשכנזי המובא בספר אור יקרית והמה בניו של הרה"ג מו"ה חניך העניך זללה"ה פו"מ בזאלקווא (מובא באות י"א) בהגאון הצדיק מ' יוסקי נכד הגאון רבינו דוד הלוי בעל הטו"ז זלה"ה — אבי זקני הרה"ג מו"ה משה יהי' נקרא בפי כל ר' משה ר' יוסקיס הוא הי' אביו של האחים הגאונים המפורסמים מאורי עולם זלה"ה א) הגאון המובהק שר התורה מ' משולם אשכנזי האבד"ק פאמרין ז"ל, הוא הי' חתנו של אבי זקני הגאון וכו' מו"ה ליבוש האבד"ק סטאניסלוב ז"ל כי נשא את בת אחותו אמי זקנתי הרבנית הצדקת מרת לאה דרעזיל ז"ל אשת הגאון וכו' מו"ה ליבוש האבד"ק סטאניסלוב ז"ל הנ"ל וילדה בן יקיר לו אשר הי' נקרא על שם אביו הרב הגאון וכו' מו"ה משולם אשכנזי הנ"ל כי ילדה אותו אחר פטירת אביו הגאון הנ"ל, ואחר כן היה לה זווג שני לפי כשרון מעשיה ה"ה הרב הגאון המובהק שר התורה והיראה מ' מאיר מרגליות האבד"ק לבוב ובק"ק אוסטרהא בעל המחבר שו"ת מאיר נתיבים זלה"ה ולקחה עמה את בנה הילד שעשועים לבית בעלה הגאון הנ"ל ונתחנך אצל אבי הורגו בעל מאיר נתיבים על ברכי התורה אשר עוד בימי עלומיו הי' לגאון ולתפארת, ובין גדולי הדור נמנה והורם לשבת על כסא הרבנות להיות אבד"ק לובלין והגליל ב) הרב הגאון החסיד רשכבה"ג מ' מרדכי זאב אורינשטיין ז"ל האבד"ק לביב והגליל (ונשהנה שמו הכנוי אשכנזי לשם אורינשטיין יען כי בימים ההם לא הי' ניתן רשות לאיש מעיר אחרה לדור בלבוב אך עשו עצה ותחבולה אשר יקרא כשם המשפחה אשר ירור בלבוב מעת הולדם ולכן כאשר נתקבל הגאון מ' מרדכי זאב ז"ל להיות אבד"ק לבוב שלחו אחריו אנשים לקראתו ולכבדו והמה הי' ממשפחת אורינשטיין והמה שינו את שמו מאשכנזי לשם אורינשטיין כשם משפחתם למען, יוכל לדור בלביב באין מוחה ראה ספר קריה נאמנה לב"ד הרב החכם

הכולל

הכולל המבקר המפורסם מ' שלמה באבער ז"ל) והגאון ר' מרדכי זאב האבד"ק לבוב הנ"ל הוא אבי הגאונים מאורי הגולה א) אדמו"ר הגאון רשכבה"ג מ' יעקב אירנשטיין זלה"ה האב"ר בעמח"ס ישיעות יעקב על ד' חלקי ש"ע ב) הרב הגאוןהמובהק מ'יהושע העשיל האבד"ק סארניגראר זלה"ה בעמח"ס ים התלמוד על מס' בבא קמא ג) בתו הגבירה מרת אסתר היתה אשת הרב הג' מ' יצחק אהרן אטינגיא הלוי בהרב הגאון מ' נפתלי הירץ מלבוב בהרב הגאון מ' יהורא ליבוש סג"ל איטינגיא זלה"ה אבד"ק טישוויץ בהגאון מ' אברהם אטינגיא ז"ל האבד"ק טיסמניץ זלה"ה חתנא דבי נשיאה הגאון מאור הגולה מו"ה יהורא ליב סג"ל איטנגיא ז"ל והרה"ג ר' יצחק אהרן הלוי הנ"ל הי' אבי הרב הגאון מופת הדור והדרו מ' מרדכי זאב סג"ל אטינגיא מלבוב בעמח"ס מפרשי הים ושו"ת מאמר מרדכי זבתו הגבירה מרת אדיל היתה אשת אדמו"ר הגאון רשכבה"ג מ' יוסף שאול נאטינזאהן האבד"ק לבוב והגליל זלה"ה בעמח"ס שו"ת שואל ומשיב וספרים רבים עצמו מספר, זי"ע ועל כל ישראל.

טז) אבי זקני הרב הגביר הקצין מ' משה בהרב ר' יוסקי ז"ל פו"מ בלבוב (מבואר באות טו) בהרב הגדול הגביר מו"ה העניך מזאלקווא בהרב הגאון מ' יוסקי אבד"ק שידלוב ובק"ק וסלוב הוא הי' אחיו של הגאונים מאורי הגולה א) מ' צבי הירש האלבערשטאט בעהמח"ס עטרת צבי וכום ישועות זלה"ה ב) הרב הגאון מ' ישראל אשכנזי אבד"ק העניא והמה בניו של הגאון מ' נפתלי הירץ אשכנזי אבד"ק קאווילי טיקטין לובלין לבוב בהגאון מ' ישראל אשכנזי פו"מ בלובלין בהגאון מ' זאב וואלף הילדסהיים ז"ל בהרב מ' דוד זלה"ה.

יז) אשת הרב הגאון מ' צבי הירש האלבערשטאט היתה הרבנית מ' יענטא בת הגאון מ' שמחה ראפפורט ז"ל *) בהגאון מ'

---

*) להגאון ר' שמחה הכהן ראפפורט ז"ל הי' עשרה בנים והמבה בנות ובניו והתניו כלם הסתמכו בכתר הרבנות א) הגאון מ' צבי הירש הכהן

מ' נחמן ראפפירט אבד"ק בעלזא ובק"ק דובנא ובתי בהגאון מ' מאיר ב"ן ראפפירט מבעלזא זלה"ה והגאון ר' שמחה הכהן ראפפורט הנ"ל הי' אביו של הרב הגאון רשבבה"ג מ' חיים כהן ראפפירט זלה"ה האבד"ק לבוב והגליל, וע"ב קראתי הגאון ר' חיים כהן ז"ל בספרו זכר החיים את הרב הגאון מ' צבי הירש האלבער שטאט ז"ל בשם גיסי והי' להם ש"שה בנים מאורי הגולה א) הגאון המקובל מ' נפתלי הירץ ז"ל אב"ד ור"מ בק"ק דובנא רבתי ב) הגאון המפורסם מ' שלמה דוב בעריש שהי' חתנא דבי נשיאה הגאון בעל פני יהושע זלה"ה אבד"ק לאביטש ואח"ב אבד"ק בק"ק גלוגא רבתי. הוא הי' אבי הגאון המפורסם מו"ה אהרן יהושע אליהו הערצפעלד אבד"ק קעניגסבערג ובק"ק ראזיענ"ש ז"ל אבי הגאון המפורסם מ' שאול ז"ל אבד"ק טיקאשאב במדינות פולין ג) הרב הגאון מ' שמחה ז"ל אבד"ק אדעסיא (הוא הי' אבי הגאון מ' מרדכי ז"ל האבד"ק קאמארנא ז"ל ובנו השני הי' הרב הגדול מו"ה חיים האלבערשטאט והוא חתן הרב הגאון מאור הגולה מ' אריה ליבוש

הכהן ראפפורט ז"ל האבד"ק ווילקאוויסק בפולין ב) הרב הגאון מ' הכהן ראפפורט אבד"ק וויסאקי במדינת ליטא ג) הרב הגאון מ' ראפפורט הכהן אבד"ק פיעסק ז"ל ד) הגאון מ' שלמה הכהן ראפפורט [illegible] העלמא ואח"כ נתקבל לאבד"ק פוזנא ז"ל ה) הגאון מאיר הגולה מ' חיים הכהן האבד"ק לבוב והגליל ו) הגאון מ' גבריאל ראפפירט הכהן אבד"ק בתר ז"ל ז) הגאון מ' זאב וואלף הכהן ראפפורט ז"ל אבד"ק אובערנהיים במדינת עלזאס ח) הרב הגאון מ' גרשון הכהן ראפפורט אבד"ק מיגנצא ז"ל ט) הגאון מ' יוסף הכהן ראפפירט מו"ץ בק"ק מינסק ז"ל י) הגאון מ' בנימין הכהן ראפפורט. מ"מ בק"ק בערזאן בעמה"ס גבולות בנימין על התורה ואלה התניו לוקחי בנותיו א) מ' יענטא אשת הגאון מ' צבי האלבערשטאט בעל מחבר עטרת צבי ז"ל ב) מרת רבקה אשת הגאון מ' ארי' ליב וויטעבסק ז"ל ג) אשת הגאון מ' מאיר גינזבערג אבד"ק ווזין והגליל ד) אשת הגאון מ' שלמה זלמן אבד"ק ביאלי ה) אשת הגאון מו"ה חיים יהודה אטינגיא האבד"ק לבוב והגליל זלה"ה.

ליבוש הרוויטץ האבד"ק סטאניסלוב זלה"ה. הרב ר' חיים הנ"ל הי' אבי הרב הגדול החריף הישיש הנכבד מ' יצחק האלבערשטאט ז"ל מגדולי נכבדי קראקא.

יח) דו"ז הגאון מו"ה נפתלי הירץ אשכנזי אבדק"ק לביב (מובא באוה ט"ז) הי' חתן א"ז הגאון מ' משה פנחס הנקרא ר' משה חריף השני האבד"ק לבוב, בהגאון מ' ישראל חריף האבד"ק אולנייב זלה"ה בהגאון ר' משה חריף הזקן האבד"ק קרעמניץ בהרב הגאון מ' ישראל ר"מ בלובלין בהגאון ר' שלום שכנא הנקרא ר"ר שכנא ז"ל חותנו של הגאון רשכבה"ג הרמ"א זלה"ה.

יט) א"ז הגאון מ' ישראל חריף האבד"ק אולנייב ז"ל הי' חתנו של הגאון רבינו יוסף כ"ץ האבד"ק קראקא בעמח"ס שו"ת שארית יוסף ניסו של הרט"א זלה"ה.

כ) א"ז הגאון מ' פנחס משה חריף האבד"ק לבוב זלה"ה הי' חתנו של הגאון מ' שמעון כ"ץ האבד"ק יאזלוויז ז"ל בהגאון ר' אברהם שרענציל מלבוב בעמח"ס איתן האזרחי בהגאון מ' ישראל יחיאל כ"ץ ראפפירט מקראקא ז"ל בהגאון מ' ארי' ליב כ"ץ ראפפורט אבד"ק פראג בהגאון מ' מרדכי גרשון כ"ץ בהגאון מ' חיים כ"ץ אחי הגאון מ' עקיבא כ"ץ נשיא מאובן פו"מ בעיר פראג בני הגאון מו"ה יצחק כ"ץ ז"ל בהגאון מ' עקיבא כ"ץ ז"ל מגולי ספרד אבד"ק שאלוניקי זלה"ה.

כא) אשת א"ז הרב הקצין ר' משה אשכנזי פו"מ בלבוב הנקרא ר' משה ר' יוסקים אבי הגאון ר' מרדכי זאב ז"ל האבד"ק לבוב, ואבי אמי זקנתי הרבנית הצדקת מ' לאה דרעזיל ז"ל אשה א"ז הרב הגאון רשכבה"ג מ' ארי' ליבוש האבד"ק סטאניסלוב ז"ל היתה הגבירה הצדקת מרת נייטשי בת הרב הגאון שר התורה ארי שבחבורה מ' ארי' ליב האבד"ק אמשטרדם ודק"ק לבוב ואח"כ נתקבל לאבד"ק קראקא וספון וטמון בעפרות זהב שם זלה"ה בהגאון מ' שאול אבד"ק אמשטרדם וקראקא בהגאון רשכבה"ג ר"ר העשיל זלה"ה האבד"ק לובלין ודק"ק קראקא.

כב) אשת אבי זקני מ' ארי' ליב האבד"ק אמשטרדם היתה

הרבנית

נטעי נאמנה

הרבנית הצדקת מרת מרים ז"ל בת הגאון רשכבה"ג אדמו"ר מ' צבי אשכנזי אבד"ק אה"ו אמשטרדם ולבוב בעל שו"ת החכם צבי זלה"ה (צא וחשוב וראה כי אנכי דור שמיני להחכם צבי הנ"ל) בהרב הגאון מ' יעקב אשכנזי אבדק"ק בראדי חתן הגאון מ' אפרים הכהן אב"ד דעיר הקדושה ירושלים תובב"א בעמח"ס שער אפרים זלה"ה ובניהם של א"ז הגאון ר' ליב אמשטרדם ז"ל ואשתו הרבנית הצדקת מ' מרים ז"ל גאונים מפורסמים בכל קצוי תבל. א) הגאון מ' שמואל האבד"ק אמשטרדאם בעמח"ס בנין אריאל על התורה זלה"ה. ב) הגאון מאור הגולה מו"ה צבי הירש האבד"ק בערלין ורגליל ובנותיהם הי' א) הרבנית מ' נייטשי אשת א"ז הרב הגביר הקצין פו"מ מ' משה בהרה"ג מ' יוסקי מזאלקווא ז"ל. ב) הרבנית מרת שרה אשת הרב הגאון מו"ה יצחק הלוי מלבוב האבד"ק קראקא ז"ל. ג) הרבנית מ' דינה אשת הרב הגאון מ' שאול הלוי האבד"ק האג זלה"ה והגאון רבינו ר' ליב אמשטרדאם ז"ל הי' אחיו של הגאון מ' יהושע העשיל אבד"ק ווילנא ז"ל, והמה בניו של גאון מ' שאול האבד"ק בריסק ודק"ק קראקא בהגאון רשכבה"ג רבינו ר"ר העשיל זלה"ה ואשת הגאון מ' שאול הנ"ל היתה בת הרב הגאון הנודע בכל קצוי תבל מ' ליב הגבוה האבד"ק קראקא ונקרא בשם הובער ר' ליב זלה"ה אשר הי' חתן הגאון מ' אפרים פישל אבד"ק ליקאבי מגזע רבינו מהרש"ל ולמעלה בקידש עד רש"י ז"ל עד אדונינו דוד בן ישי מלך ישראל חי וקים.

בנ) אדוני אבי זקני הרב הגאון מאור הגולה מ' אריה ליבוש איוערבאך האבד"ק סטאניסלוב ז"ל הוליד מאשתו הצדקת מ' לאה דרעזיל בת הרב הגביר הקצין פו"מ מ' משה ב"ר יוסקי מזאלקווא בן יחיד הרב הגאון הצדיק מיפה הדור מו"ה דוד צבי אווערבאך זלה"ה האבד"ק מאהליב שארעגראד קרעמניץ והגליל (אבי מורי ז"ל הי' על שמו נקרא) ואלו הם חתניו לוקחי בנותיו: א) אא"ז הרב הגאון מ' נפתלי הירץ ברודי אשכנזי אבד"ק מקליניץ ז"ל ב) בתו השניה מרת רייזל אשת הרב הגאון מ' משולם זלמן אשכנזי ז"ל האבד"ק פומארין ג] אמי זקנתי הצדקת הגבירה מרת גיטל

גיטל אשת א"ז הרה"ג פאר היוחסין מ' חיים בהרב ר' אירי מזאלקווא איש אשר הי' תורה עושר וגדולה בביתו בית וועד לחכמים, והשתדך עם גאוני ארץ, אחד מחתניו הי' הרב הגאון איש אלקים מ' שמחה האבד"ק בוברקא זלה"ה בהגאון מ' יעקב האבד"ק טרעמבאוולע וראבד"ק לבוב בהגאון מ' בעריש ז"ל בהגאון מ' צבי הירש האבד"ק יאברוב ז"ל בנו של אא"ז הרב הגאון מ' משה חריף ז"ל האבד"ק לבוב בהגאון ר' ישראל חריף בהגאון ר' משה הריף הזקן חתן הגאון מ' שמעון בהגאון מ' אברהם שרענציל בעל תשובות איתן האזרחי זלה"ה. ד] בתו הרביעית היתה אשת הגאון האבד"ק סלאפקוויטץ ז"ל ה] בתו החמישית היתה אשת הרב הגאון מו"ה אברהם זאק אבד"ק שארעגראד זלה"ה ו] בתו הששית היתה אשת הרב הגאון הצדיק הקדוש ר' נחמן אהרענקר זלה"ה.

כד] דודי זקני הרב הגאון הקדוש מ' דוד צבי זלה"ה האבד"ק קרעמניץ הי' חתנו של הגאון מ' אהרן הכהן מבראדי בן בנו של רבינו הגאון מ' נפתלי כ"ץ אבד"ק פוזנא בעמח"ס סמיכות חכמים על מס' ברכות, בהרב הגאון ר' יצחק כ"ץ דרשן בק"ק פראג ואח"כ נתקבל לאב"ד ור"מ בק"ק לובלין ושם מ"כ, בהרב הגאון מ' נפתלי כ"ץ אבד"ק ניקולשפורג ומדינת מעהרין וכסוף ימיו נתקבל לאב"ד בק"ק לובלין ושם נגנז ארון הקודש זי"ע בהרב הגאון מ' יצחק הכהן אב"ד ור"מ בק"ק נ"ש ומדינת מעהרין בהרב הגאון מ' שמשון בהרב הגאון מ' גרשון הכהן אשר ממנו מסתעפים הכהנים החותמים משפחות הגרשוני, בהרה"ג מ' עקיבא כהן ונשיא מעולי הגולה ק"ק אובין ע"י עלילה משם בא לפראג ובנה בית גדול בנין הבנוי לתלפיות והרבה תורה ברורו של ר' יעקב פאללאק האב"ד דשם ונפטר בפראג בשנת רנ"ו וכתוב על מצבת קבורתו רבינו עקיבא הכהן ונשיא מאובן.

כה) דו"ז הרב הגאון הקדוש מ' דוד צבי הנ"ל הוליד מאשתו הצדקת הרבנית מרת הענא ז"ל שלשה בנים וחמשה בנות א] הרב הגאון מ' מנחם מענדיל ז"ל האבד"ק קרעמינץ זלה"ה ב] הרב הגאון ר' ליבוש אווערבאך ז"ל נקטף בימי עלומיו בחיי אביו הגאון ז"ל

ז"ל ג) הרב הגדול הצדיק מ' מנחם מענדיל וואלף זלה"ה מעיר מאניסטריש אביו של ש"ב הרב הגאון מ' ישראל מתתיה האבד"ק ביסקא וגוואזין בעמח"ס אלפי ישראל זלה"ה ד) הצדקת מרת יוטעלע אשת הרה"ג מ' ליביש מייזליש זלה"ה, הגאון מאור הגולה מ' יוסף חנניא ליפא האבד"ק פרעמשלא ז"ל הי' נכדם, ה] כתו הצדקת מרת אסתר שיינדל ז"ל היתה אשת הרב הגאון הצדיק ר' נתן מבראסלאוו ז"ל ו] בתו הצדקת מרת חיה היתה אשת הרב הגאון מ' אהרן שמעון האבד"ק אומפעלי ז"ל ז] בתו הצדקת מרת שרה היתה אשת הרב הגאון מ' חיים צבי מו"צ בק"ק קרעמניין זלה"ה ח] בתו הצדקת מ' דינה היתה אשת הרב החריף החסיד מ' גדליהו יונה ז"ל מניחתו כבוד בעה"ק ירושלים תובב"א.

כו) סדר היחוס למשפחת אמי הצדקת זלה"ה. אמי הצדקת מרת פעסיל ז"ל היתה בת הרב הטופל"ג בתורה ראש היחסים נגיד ונכבד מ' יעקב יוקיל הלוי איש הירוויין זלה"ה בהרב הגדול מ' זאב וואלף הלוי איש הורוויץ ז"ל בהרב הג' מ' יהושע הלוי איש הירוויין ז"ל בהרב הגאון המפורסים מ' נתן הלוי איש הורוויין האבד"ק שדה לבן במדינת רוסיא בהרב הגאון הקדוש רשכבה"ג מ' יצחק הלוי איש הורוויין אבד"ק גלוגא בראדי האמבורג זלה"ה *)

בהרב

---

*) לאא"ז הגאון מו"ה יצחק האבד"ק האמבורג זלה"ה הי' לו חמשה בנים ועשר בנות ה) הרב הגאון מ' מרדכי צבי אבד"ק האשטוב ז"ל ב] הגאון מ' אליעזר אבד"ק זאלעזיץ ז"ל התנו של הגאון מ' שאול אבד"ק אמשטרדאם ז"ל אבי הגאון מאור הגולה מ' הרי' ליבוש הורוויץ האבד"ק סטאניסלוב זלה"ה אבי הגאון רשכבה"ג מ' משולם יששכר האבד"ק סטאניסלוב זלה"ה בעמח"ס בר ליואי שו"ת ח"א ח"ב וכלי חמדה עה"ת ג) הא"ז מ' נתן ז"ל האבד"ק שדה לבן ד] הגאון מ' יוסף יעקב האבד"ק אלעקסיניץ ז"ל ה] הרה"ג מ' אברהם ליב חתן הגאון מ' זלמן פערילס מבראדי ז"ל. ובנותיו המה א) הרבנית מ' גיטל אשת הגאון מ' בעריש אבד"ק הנזכר ז"ל ב] אשת הגאון החסיד מ' מנחם מענדיל אבד"ק ליסקא ז"ל אשר ממנו נסתעפו כל

משפחת

נטעי נאמנה

בהרב הגאון מ' יעקב יוקיל הלוי איש הורוויץ אבד"ק גלוגא רבתא זלה"ה בהרב הגאון מופת הדור והדרו מו"ה מאיר הלוי איש הירוויין האבד"ק טיקטין זלה"ה, בהרב הגאון מ' שמואל שמעלקי הלוי איש הירוויין אבד"ק טירני זלה"ה בהרב הגאון מ' יהושע הארוך איש הורוויין זלה"ה בהרב הגאון מ' פנחס הלוי איש הורוויין זלה"ה ראש המדינה ופי"מ בקראקא גיסו של הרמ"א ז"ה"ה בהרב הגאון מ' ישראל הלוי איש הורוויין ז"ל בהרב הגאון מ' שבתי שעפטיל הלוי איש הורוויין ז"ל מנהיג ודיין בפראג בן השר והגביר הרב ר' ישעיהו הלוי איש הורוויץ זלה"ה וכפי המסיפר הי' הוא האדון של העיר הורוויץ ואח"כ בא לפראג. וקראו אותי איש הורוויין על שם עירו בהגאון מ' יוסף מגזע הר"ר יצחק בהר"ר פנחס (אחיו של הגאון ר' אהרן הלוי בעל החינוך ז"ל) בהר"ר יוסף בהר"ר בנבנשתי בהר"ר יוסף בהר"ר זרחי' בהר"ר יצחק בהר"ר זרחי' הלוי בעל המאור זלה"ה.

בז) אשת אא"ז הרב הגאון הקדוש מהר"מ מטיקטין היתה בת הרה"ג מ' מנחם כ"ץ זלה"ה, ואחר מותה ר"ל נשא את הרבנית מ'

משפחת בית ראפשיץ הקדושה כי הגאון הצדיק ר' מנחם מענדיל הנ"ל הי' אבי הגאון הקדוש מ' נפתלי צבי איש הורוויץ ז"ל האבד"ק ראפשיטץ ג) אשת הרב הגאון מ' יעקבקה לאנדא בהגאון נודע ביהודה ז"ל ד] הרבנית מ' אסתר אשת הגאון רשכבה"ג מ' משולם איגרא אבד"ק טיסמיניץ ופרעשבורג נקרא בפי כל ר"ר משולם ז"ל ה) מ' שרה אשת הגאון מ' חיים אבד"ק ראדזויל בהגאון בעל מרכבת המשנה ז"ל מזאמושטש ו) אשת הרב הגאון מסטראפקוב בהגאון מ' בעריש בהגאון פני יהושע ז"ל ז) מרת עלקא אשת הרב הגאון מ' נפתלי הלוי לאנדא בהגאון ר' חיים לאנדא האבד"ק פודקאמין ז"ל ח) אשת הרב הג' הצדיק מ' צדוק בהגאון ר' דוד מדובנא ז"ל ט) מ' פרומא אשת הרב מו"ה שאול מבראדי י) הרבנית מ' רחל אשת הרב הגאון מ' יהושע העשיל אבד"ק טרלי ז"ל בהגאון מ' יששכר בעריש בהגאון רשכבה" ד"ר העשיל זלה"ה האבד"ק קראקא.

מ' מאטיל בת הגאון מ' מנחם נחים קאצינעלין בונין אבד"ק בירז והגליל ז"ל בהגאון מ' שאול אבד"ק בראדי חעלים פינטשוב ולא הי' לו בנים רק מאשתו ראשונה זלה"ה (עיין בספר ענף עין אבות לידידי ש"ב המופלג בתורה ובמעלות מ' שמואל זיינוויל נ"י שמביא בשם ס' זכר החיים להגאון ר' חיים כהן ראפפירט האבד"ק לבוב זלה"ה) והגאון מהר"מ מטיקטין הנ"ל הי' גיסו של הגאון מאור הגולה מו"ה אלעזר רקח בעמח"ס מעשי רוקח על התורה האבד"ק בראדי וק"ק אמשטרדאם בהגאון מו"ה שמואל שמעלקי אבד"ק עלקיש זלה"ה, כי אשתו הראשונה הרבנית מרת חוה היתה בת הגאון מ' שמואל שמעלקי הלוי איש הורוויץ אבד"ק טורנא ז"ל אבי הגאונים מהר"מ מטיקטין ז"ל והגאון מ' משה יהושע האבד"ק הורודניא ז"ל. והגאון מ' שמואל שמעלקי האבד"ק טורנא הנ"ל מנוחתו כבוד בק"ק טורנא וחרות על מצבתו וישפוט שמואל את העם ארבעים שנה ו'י'מ'ו'ת' לפ"ק, הוא הי' חתנו של הרב הגאון מ' משה מקראקא בהרב הגאון רשכבה"ג רבינו יהושע האבד"ק קראקא בעמח"ס מגיני שלמה ושו"ת פני יהושע זלה"ה.

כח) אשת א"ז הרב הגאון בעל מגיני שלמה ז"ל היתה הרבנית מ' מרים בת הרה"ג מו"ה שמואל מבריסק בהקצין נגיד ומצוה מו"ה משה פו"מ בבריסק זלה"ה והי' להם שלשה בנים וארבע בנות: א) הרב הג' מ' משה ז"ל ראבד"ק קראקא יותר מארבעים שנה חתן הגביר הראש הקצין הרב הגדול מ' מרדכי ז"ל שהי' פרנס העיר והמדינה ב) הרב הגאון מ' חיים אב"ד ור"מ בק"ק קאלמיא ז"ל ג) הרב הגאון מ' יהודא ליב חתן הגביר הרב הגדול המפורסם מ' טודרים אשכנזי זלה"ה פרנס העיר קראקא והמדינה בימי רבינו בעל הב"ח זלה"ה. גם ארבע בנות הי' לו: לרבינו יהושע בעל מגיני שלמה ז"ל כלמו גבירות ועדינות א) הגבירה מרת אסנה אשת הרב הגביר המפורסם מ' פנחס סג"ל שהי' מיקירי נכבדי העיר קראקא [היא היתה אמו זקנתו של רבינו הגאון רשבבה"ג מ' יעקב יהושע מקראקא האבד"ק לבוב בעמח"ס פני יהושע על ש"ס] ב) בתו השני' היתה אשת הרב הגביר שר וגדול בישראל

מ'

מ' אברהם בהרב מ' נתן הלוי שהי' ראש ומנהיג בקראקא והמדינה אבי הרב הגאון המפורסם מ' שמואל הלוי אבד"ק מעזריטש זלה"ה ואח"כ נתקבל לאב"ד ור"מ בק"ק רישא והי' חתנא דבי נשיאה הגאון מו"ה יצחק בן אברהם שהי' אבד"ק פוזן והמדינה ג) בתו השלישית של רבינו ז"ל היתה אשת הרב הגביר מו"ה שלום שכנא הכהן שהי' כל ימיו ראש ומנהיג בקראקא הוא הי' אביו של הרב הגאון המפורסם מ' אברהם הכהן אבד"ק אוסטרא והגליל ואח"כ נתקבל לאבד"ק בראדי ולסוף ימיו נתקבל לאבד"ק דובנא רבתי ישם מנוחתו כבוד, וכד נח נפשיה דרב כהנא ז"ל נהחמם עליו בהספדו הגאון רשכבה"ג מו"ה חיים כהן ראפפורט האבד"ק לביב ז"ל כמבואר בספרו זכר החיים וחתנו הי' הגאון הנורע בכל קצוי תבל מו"ה שאול האבד"ק אמשטרדאם ז"ל אשר הוא מילא מקומם את מקום כסאו של חותנו הגאון הנ"ל בק"ק דובנא ואחרי מות א"ז הגאון מ' אריה ליב אמשטרדאם נקרא מעיר דובנא למלאות מקום כסא של אביו הגאון בק"ק אמשטרדאם ד) בתו הרביעית היתה אשת הרב הגאון מ' יצחק אייזק מפרעמישלא ז"ל והיא ילדה לו את הרב הגאון המפורסים מ' יהודא ליבוש אבד"ק שידלוב ז"ל, ואח"כ בישנת הע"ג נתקבל הגאון הנ"ל להיות אב"ד ור"מ בק"ק קראקא והגליל ואהני ליה זכותיה דאבי אמו רבינו הגאון בעל מגיני שלמה ז"ל. ולהרב הגאון מ' יהודא ליבוש האבד"ק קראקא הנ"ל הי' לו ששה בנים גדולים בתורה ובחכמה ארבעה מהם הי' רבנים גדולים מציינים ושנים מהם הי' גבירים וקצינים. ואלה הם בשמותם: א) הרב הגאון מו"ה יהושע שהי' אב"ד ור"מ בק"ק שידלוב ז"ל ב) הרב הגאון מ' דוד שמעלקי אבד"ק חמעלניק ובסוף ימיו הי' אבד"ק קראקא על מקום אביו הרב הגאון הנ"ל זלה"ה ג) הרב הגאון מ' יצחק אייזיק אב"ד ור"מ בק"ק טירנא והגליל ד) הרב הגאון מ' יוסף אב"ד ור"מ דק"ק פינטשוב זלה"ה ה) הרב הגביר מ' שמואל פו"מ בק"ק סטאשוב ז"ל ו) הרב הגביר מ' מרדכי פו"מ בק"ק אפטא אולם הרב הגאון מ' יהושע האבד"ק שידלוב לא האריך ימים על כסא ממלכתו בשידלוב והלך לעולמו

בטרם

בטרם מלאו לו שנותיו והניח אחריו שני בנים ובת אחת והבנים הלא המה הרב הגדול מ' יצחק אייזיק זלה"ה אשר מנוחתו כבוד בזאלקווא ביחד עם הגאון רשכבה"ג בעל ההבואות שור זלה"ה ז) גם הי' לו בת אשת הרב הגאון המובהק מ' יעקב ז"ל האבד"ק לוצקיא בעמח"ס כוכבי יעקב על ש"ע אהע"ז, ובנם הרב הגאון מ' יוסף זלה"ה הי' אבד"ק ביאלע והוא הי' חיתני של הרב הגאון מ' יהודה אהרן ז"ל האבד"ק קאמרוב במדינת פולין, היא הי' אבי כל תופשי תורה אדמו"ר הגאון המובהק אור ישראל וקדושו רשכבה"ג מ' שלמה קלוגער זלה"ה ראבד"ק בראדי אשר האיר כל בני הגולה בחיבוריו היקרים אשר עצמו מספר זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל.

כט) הגאון מ' אלעזר רוקח בעמח"ס מעשי רוקח האבד"ק אמשטרדאם הי' ג"ב נכד להגאון בעל מגיני שלמה זלה"ה, כן אמו הרבנית מ' טייבל היתה בתו של הגאון בעל מגיני שלמה ז"ל כי אביו הגאון ר' שמואל שמעלקי רוקח ז"ל הי' חתנו של הגאון בעל מגיני שלמה וחותנו הגאון ר' שמואל שמעלקי הלוי איש הורוויץ ז"ל ג"כ חתנו של הגאון בעל מגיני שלמה ז"ל והי' עם אשתו ז"ל שני בשני הגאון מ' אלעזר רקח הנ"ל הי' אביו של הרב הגאון מ' משה האבד"ק זלאטשוב זלה"ה וחתנו של הגאון הצדיק ר"ר נפתלי כ"ץ זלה"ה מאשתו ראשונה ומאשתו השני' הי' חתנו של הגאון בעל חכם צבי זלה"ה והרב הגאון מ' משה האבד"ק זלאטשוב ז"ל הי' אביו של הרב הגאון מ' שמואל שמעלקי התנו של הגאון בעל התב"ש ז"ל והגאון ר' שמואל שמעלקי הנ"ל הי' אביו של הרה"ג מ' אלעזר אביו של הגאון הקדוש רשכבה"ג מו"ה שלום רוקח זלה"ה האבד"ק בעלזא, ושמעתי מפי אבי מורי הרב המופלג השלם היחסן מ' דוד צבי ז"ל, כי בעת השתדך א"ז הרב המופלג הנגיד היחסן מ' יעקב יוקיל הלוי איש הורוויץ ז"ל עם הרב הגאון הקדוש רשכבה"ג מורינו ר' שלום אבד"ק בעלזא ז"ל כי נכדו בן דודי הרב החסיד מ' גדליהו ז"ל ה"ה הרב החריף החסיד מ' חיים אליהו ז"ל הי' חתנו של הגאון הצדיק המפורסם

בכל

בכל קצוי תבל מ' חנוך הענוך אבד"ק אלעסק זלה"ה התנא דבי נשיאה ארמו"ר הגאון הקדוש רשבבה"ג מבעלזא ז"ל, וכאשר ישב אבי זקני ר' יעקב יוקיל זלה"ה עם הגאון הקדוש הנ"ל ועשו ביניהם חשבון היחוס ועלה החשבון כי אא"ז הרב הגאון ר' שמואל שמעלקי הורוויץ ז"ל הי' גיסו של אבי זקנו של הרב הגאון הקדוש רבן של ישראל מבעלזא ז"ל ה"ה הרב הגאון ר' שמואל שמעלקי רוקח זלה"ה והמה ביחד הי' נכדי הרב הגאון בעל מגיני שלמה זלה"ה.

ל) אשת אא"ז הרב הגאון הקדוש מו"ה יעקב יוקיל אבד"ק גלוגא רבתי הרבנית מ' רייזל בת הגאון מ' יהושע העשיל אבד"ק טארלי זלה"ה בהגאון מ' יששכר בעריש בהגאון רשבבה"ג ר"ר העשיל זלה"ה האבד"ק קראקא.

לא) אשת א"ז הרב הגאון הקדוש מ' יצחק האבד"ק האמבורג ז"ל מרת רייצא בת הרב הגביר מ' יעקב באב"ד מבראדי בהרב הגאון מ' יצחק באב"ד האבד"ק בראדי בהג' מ' בעריש בהרב הגאון ר"ר העשיל ז"ל האבד"ק קראקא ולהגאון מ' יצחק באב"ד האבד"ק בראדי הי' שני אחים גאונים מפורסמים א) הגאון מ' העשיל האבד"ק טארלא ז"ל ב) הגאון מ' אלעזר אבד"ק ראזנאוו ז"ל. אשתו של הרב הגביר מ' יעקב באב"ד זלה"ה היתה בת הגביר הגאון מ' דוד כתבן זלה"ה מזאלקווא, מחותנו של הגאון הש"ך זלה"ה אשתו השנוי' היתה הרבנית מ' בילא בת גיסו הרב הגאון מ' יצחק באב"ד האבד"ק בראדי ז"ל אשתו של הרה"ג מ' יעקב באב"ד ז"ל הרבנית מ' רייזל בת הגאון מ' שמואל אבד"ק רישא ז"ל בהרה"ג מ' אברהם ברבי הלוי מקראקא חתן הגאון בעל מגיני שלמה זלה"ה ונכד הגאון מאור הגולה ר' אברהם קאשא זלה"ה האבד"ק לבוב.

לב) אשת א"ז הרב הגאון מ' נתן הלוי האבד"ק שדה לבן זלה"ה הרבנית מ' פייגא בת הרב הגאון מו"ה נפתלי הירץ אשכנזי אבד"ק דובנא זלה"ה בהרב הגאון מ' צבי הירש האלבערשטאם בעמח"ס עטרת צבי ז"ל בהרב הגאון מ' נפתלי הירץ אבד"ק לבוב זלה"ה

זלה"ה בהרב הגאון מאיר הגולה א"ז מ' משה חריף זלה"ה אב"ד זר"ט בק"ק לבוב, ולאמי זקנתי אשת א"ז הרב הגאון מ' נתן הלוי האבד"ק שרה לבן ז"ל הי' לה ארבעה אחים רבנים גדולים א) הרב הגאון מ' משה אבד"ק סאטנוב זלה"ה ב) הגאון מ' העשיל אבד"ק זאמוגראטש ז"ל ג) הגאון מ' הירש יעקב ז"ל האבד"ק פירקאמין ד) הגאון מ' זאב וואלף האבד"ק דובנא ז"ל.

לג) אשת דו"ז הרב ר' מרדכי צבי האבד"ק הארחוב בנו של א"ז הגאון מ' יצחק האבד"ק האמבורג ז"ל היתה הרבנית מ' דינה בת הרב הגאון מ' יוסף לאנדא הרב מקלויז אפטא ופרנס ונאמן דד"א אחיו של הגאונים ז"ל א) הגאון מ' יצחק סג"ל לאנדא ז"ל אבד"ק קראקא ב) הרב רגאון הקצין דפרנס מו"ה יהודא סג"ל לאנדא אביו של הגאון דשכבה"ג מ' יחזקאל הלוי סג"ל לאנדא האבד"ק פראג בעל נודע ביהודה והצל"ח זלה"ה ג) הרב הגאון מ' אברהם ראבו"ק אפטא ואבד"ק פירקאמין זלה"ה ואחותו היתה אשת הרב הגאון מ' אביגדור אבד"ק הענטשין ז"ל בני של א"ז מצד אבי זלה"ה ה"ה הרב הגאון עטרת הגולה מ' מנחם מענדל אווערבאך ז"ל בעטח"ס עטרת זקנים והמה הי' בני הרה"ג הקצין הראש המדינה מו"ה צבי סג"ל לאנדא הנקרא ר' הירש וויטש פו"מ דד"א בק"ק אפטא, בהרב הגאון מ' יחזקאל דיין דק"ק אפטא בהגאון מ' בנימין וואלף סג"ל לאנדא נכד הגאון מ' משה לאנדא זלה"ה מראשי גאוני קראקא ז"ל בהגאון מ' יקותיאל לאנדא ולמעלה בקודש זי"ע. אשת הרב הגאון מ' יחזקאל דיין דק"ק אפטא ז"ל הרבנית הצדקת הגבירה מ' וויטש (אשר על שמה נקרא בנה ר' הירש וויטש ז"ל) בת הגאון מאור הגולה מ' יצחק חריף אבד"ק קראקא הנקרא ר' איציק שפיצקאפף זלה"ה.

לד) והרב הגאון ר' יצחק הלוי לאנדא האבד"ק קראקא ז"ל הי' לו בת ושמה העני אשת הרב הגאון מאור הגולה מ' משה האבד"ק סאטנוב ז"ל, בהגאון מ' נפתלי הירץ אבד"ק דובנא בהגאון מ' צבי הירש האלבערשטאט ז"ל בעטח"ס תפארת צבי בהגאון מ' נפתלי הירץ האבד"ק לבוב זלה"ה, והי' לה ארבעה בנים גאוני

ארץ

ארין זלה"ה א) הרב הגאון מ' מאיר האבד"ק קאָנסטאנטין ישן והי' התנו של הגאון מ' יעקב עמדין ז"ל בהגאון רשכבה"ג החכם צבי זלה"ה ב) הגאון מ' שמחה חתן א"ז הגאון מהר"ם מטיקטין זלה"ה ג) הגאון מ' יהושע יהודה אבד"ק בריעסטישציקיא התן הרב הגאון מ' חיים מרגליות מלבוב ז"ל ד) הרה"ג מו"ה יצחק נפתלי הירץ חתן דו"ז הרב הגאון מ' מרדכי צבי הלוי האבד"ק הארחוב ז"ל בהגאון א"ז הגאון ר' יצחק האבד"ק האמבורג זלה"ה, ואשת הרב הגאון מ' יוסף דקלויז אפטא ז"ל מרת בריינדל בת הגאון מ' מאיר אבד"ק אפטא בהגאון מ' בנימין וואלף בהגאון מ' יצחק ז"ל בהגאון מהר"ם מליבלין זלה"ה בהגאון מ' גדליהו בהגאון מ' אשר רב מקראקא זלה"ה.

לה) ואשת דו"ז הרב הגאון המפורסם מ' אברהם ליב הלוי איש הורוויץ בהרב א"ז הגאון מ' יצחק אבד"ק האמבורג ז"ל היתה הרבנית מ' הינדא בת הרה"ג מ' יקותיאל זלמן פערילס כ"ץ זלה"ה, אשר ממנו מסתעף משפחת הרמה והנישאה ברו"פ בהרב הגאון מ' מאיר כ"ץ ראפפורט בהגאון מ' משה כ"ץ ראפפורט אבד"ק טארניפאל, בהרב הג' מ' מאיר כ"ץ ראפפורט פו"מ בלבוב בהגאון מ' נחמן ליפשיס כ"ץ ז"ל אבד"ק לבוב קרעמניץ בעלוא דובנא, בהגאון מ' מאיר כ"ץ האבד"ק העלמא בהגאון מ' משה כ"ץ ר"מ דק"ק וויען בהגאון מ' שמחה כ"ץ בעמח"ס קול שמחה ולמעלה בקודש זי"ע ועל כל ישראל. ואשתו השני' היתה בת הרה"ג ר' מנחם מענדיל מרגליות מזאלקיוא בהגאון מ' יצחק מרגליות האבד"ק יאברוב בהגאון אליעזר מרגליות אבד"ק פאטיק ולמעלה בקודש זיע"א.

לו) א"ז הרב הגאון מ' יהושע ארוך ז"ל האבד"ק פרעמשלא נקרא בשם ארוך יען שבכל שבת ושבת הי' מתגדל בקומו ובחול הי' חוזר לקומתו הראשונה, מנוחתו כבוד בעיר טירנא נפטר ביום א' אלול שנת תנ"ו. יש מכותבי הדורות שחושבים את הגאון ר' יהושע הארוך לבנו של הרה"ג הקצין מו"ה פנחס הלוי איש הורוויץ פרנס דר"א מקראקא, גיסו של הרמ"א זלה"ה ויש מכותבי הדורות

שחושבים

שחושבים את הגאון ר' יהושע הזרוך לבנו של הרב מ' יעקב איש הירווין הלוי כהרה"ג הקצין מ' פנחס הירווין הנזכר.

לז) אשתו של א"ז הה"ג מו"ה פנחס הורווין הנ"ל היתה הרבנית מ' מרים בילא אחות רבינו הרמ"א ז"ל בת הגאון ר' ישראל איסרל פו"מ בקראקא. אשתו של הרה"ג ר' ישראל איסרל ז"ל מ' מלכה בת הרה"ג מ' אליעזר וכותבי הדורות יאמרו כי ר' אליעזר ההוא היא הרה"ג ר' אליעזר שרענציל פו"מ בלבוב חתן הגאון מ' יחיאל לוריא ממדינת ע"וזס האבד"ק בריסק המיבא ביחוסו עד רש"י ז"ל עד דוד מלך ישראל חי וקים.

לח) אביו של הרה"ג מ' פנחס הלוי איש הורווין הי' הרב החריף ר' ישראל הלוי איש הורווין ז"ל מפראג [אחי הגאון המפורסם מ' אברהם הלוי איש הירווין בעמח"ס יש נוחלין אביו של הגאון הקדוש השל"ה זלה"ה] כהגאון החסיד המפורסם מ' שבתי שעפטיל הלוי איש הורווין חתנו של הגאון האמיתי מאור הגולה קצין שר ומפסר מו"ה עקיבא כ"ץ נשיא מאובן היא בנה בית גדול בנוי לתלפיות והרביץ תורה ברורי של הגאון מ' יעקב פאליק ז"ל אשר הי' בזמן ההוא אב"ד ור"מ בפראג והגאון רבינו עקיבא הוליד מאשתו ז"ל י"ב בנים וי"ב בנות והתחתן עם י"ב בנותיו לכהונה. ור' עקיבא הכהן ונשיא מאיבן הנ"ל זכה לילך לדוכן הוא וי"ב בניו וי"ב חתניו כ"ה נפשות, והתפאר בעצמו שקיים מצות כ"ה תברכו את בני ישראל.

לט) הרב הגאון מ' עקיבא הכהן ונשיא מאיבן הנ"ל הי' בנו של הרב הגאון מ' גרשון הכהן אשר ממנו מסתעפים הכהנים החיתמים משפחות הגרשוני, הוא הי' אביו של הרב הגאון מו"ה שמשון הכהן ז"ל אביו של הרב הגאון מ' יצחק הכהן אב"ד ור"מ בק"ק ניקילסבורג ומדינת מעהרין ובק"ק ווינא ומדינת עסטריך ז"ל, הוא הי' אביו של הרב דגאון המובהק שר התורה מ' נפתלי כ"ץ האבד"ק לובלין זלה"ה הוא הי' אביו של הרב הגאון מ' יצחק כ"ץ דרשן ור"מ בק"ק פראג ואח"כ נתקבל לאב"ד ור"מ בק"ק סטעפין ואח"כ לדרשן ור"מ בק"ק לובלין, הוא הי'

אבי

אבי הגאון רשבבה"ג מ' נפתלי הכהן אבד"ק אוסטרא פוזנא פ"פ דמיין והגליל נקרא בפי כל ר"ר נפתלי מפוזנא בעמח"ס סמיכת חכמים על מס' ברכות, חתנו של הרב הגאון מאיר הגולה מ' שמעלקא אבד"ק אוסטרא אחי הרב הגאון מ' אברהם זאק אבד"ק באר ז"ל ואחי הרב הגאון מ' מרדכי אבד"ק ברעזאן אבי זקנו של ש"ב אדמו"ר הגאון רשבבה"ג מ' יוסף שאול הלוי נאטינזאהן אבד"ק לבוב זלה"ה, ושלשתם המה הי' בני הרב הגאון פאר ישורון וראש הגולה מ' מאיר זאק אבד"ק לבוב ז"ל בהרב הגאון מ' אברהם גיסו של הגאון הקדוש רשבבה"ג מהר"ל מפראג זלה"ה כי שניהם הי' חתני רבי נשיאה הראש והקצין מו"ה שמואל שמעלקא מפראג ונקרא בשמו רייכער ר' שמעלקא והוא אשר ממנו ומבנו הקצין מ' יהושע שמעלקים מפרעמסלא נסתעפו משפחת שמעלקים כמבואר בכותבי הדורות. והרב הגאון מ' יצחק כ"ץ האבד"ק ניקולסבורג וויען, בהגאון מ' שמשון כ"ץ הי' חתן גאון הגאונים ורשבבה"ג מהר"ל מפרא"ג זלה"ה בהרה"ג מ' בצלאל בהרב הגאון מ' חיים מוואַרמיזא ב"ב של רבינו הגאון מ' יהודא ליוואי הזקן מפראג אשר יחוסו נודע כי המה מצאצאי דוד המלך ע"ה מלך ישראל חי וקים.

מ) אמו של אבי זקני הרב מ' יעקב יוקיל הלוי איש הורוויטץ זלה"ה היתה אמי זקנתי מ' שפרינצא בתו של הרב הגאון החסיד המקובל מ' גדליהו ראב"ד ומו"צ בק"ק זאלקווא ז"ל ושמו חרות על לחות העדות של הגאון רשבבה"ג מ' יהונתן ז"ל בעל התומים והפליתי האבד"ק האמבורג ז"ל וחותם שם הקטן גדליהו בהרב מ' בנימין וואלף, הוא הי' אביו של דו"ז הרב הגאון הקדוש איש אלקים ואירן של ישראל מ' אברהם חיים זלה"ה האבד"ק זלאטשוב בעמח"ס הקדוש אורח לחיים על התורה, והגאון הקדוש ר' אברהם חיים הנ"ל הי' חתנו של הגאון הקדוש בעל הפלאה זלה"ה, ויען כי שהה עמה עשר שנים ולא הי' להם פרי בטן ע"כ נפרד חבל הזהב ונדונים הי' בגירושין ונשא אח"כ בת הרב הגאון הקדוש מ' יששכר דוב בעמח"ס בת עיני האבד"ק זלאטשוב זלה"ה

ואח"כ

ואח"כ כאשר נסע, הבת עיני ז"ל לארץ הקדושה מנוחתו כבוד שמה בעפרות זהב, עלה חתנו דודי זקני הרב הגאון הנ"ל על כסא ממלכתו להיות אבד"ק זלאטשוב. הרב הגאון רשכבה"ג מו"ה אפרים זלמן מרגליות מבראדי זלה"ה עשה הקדמה גדולה למחברתו מחברת הקודש ספר אורח לחיים ועל שמי הכבוד ישאהו כאחד הגאונים הקדושים אשר בארץ המה וכי שאר בשרו הוא מזקנו הרב הג' ר' מרדכי ב"ר ליבוש. הרב ר' בנימין וואלף הי' בן בתו של הרה"ג המפורסם מ' משה מרדכי פו"מ בזאלקווא בהרה"ג ר' ליבוש והי' נקרא ר' מרדכי ב"ר ליבוש ז"ל, הוא אביו של הרב הגאון מ' אברהם אבלי אבד"ק זאלקווא ז"ל גם הי' חותנו של הרב הגאון רשכבה"ג מ' אלכסנדר סענדר שור זלה"ה בעמח"ס תבואות שור והרה"ג ר' ליבוש הי' בהרב הגאון מ' ישראל איסר אבד"ק קאליש זלה"ה בהגאון מופת הדור מ' משה ז"ל אב"ד ור"מ דק"ק ליבמלא ואח"כ בק"ק לובלין בעמח"ס מהדורא בתרא על חידושי א"ז הגאון רשכבה"ג המהרש"א זלה"ה אחיו של הרה"ג מ' שמעון וואלף זלה"ה מקציני ווילנא חותנו של הגאון מאורן של ישראל מ' שבתי הכהן זלה"ה בעל שפתי כהן ז"ל, והמה בניו של הגאון מ' יצחק ז"ל מלובלין בהגאון מו"ה יוסף ז"ל מלובלין והגאון ר' יצחק הנ"ל הי' חתנו של הגאון הראש מו"ה בונם מייזלש זלה"ה בהגאון החסיד מופת הדור מ' אברהם מייזלש זלה"ה מפראג עשה חיבור על ארבעה טורים וצוה לפני מותו שבעל קרי לא יבוא על קברו שנה תמימה אחר פטירתו והגאון ר' בונם מייזלש הנ"ל הי' חתנו של הרמ"א זלה"ה ואא"ז הגאון מאורן של ישראל המהרש"א ז"ל הי' בהרב מ' יהודה סג"ל זלה"ה חתן הגאון מ' משה אשכנזי ז"ל חתן הגאון מו"ה אליעזר ליפשיץ זלה"ה אבד"ק בריסק דליטא בעמח"ס זכרון משה על רש"י על התורה וחמש מגילות. ובסופו דינים אשר נדפס שנת שע"ו ואא"ז הגאון ר' ישראל איסרילש ז"ל אבד"ק קאליש הי' חתן הגאון מ' ליפמאן האלפרין ז"ל בהגאון מ' אברהם האלפרין ז"ל אבד"ק פוזנא, וחתן הגאון מאור הגולה מהר"ם מלובלין זלה"ה בהגאון

מ'

מ׳ גדליהו מלובלין וחתן הגאון מ׳ יצחק כ״ץ זלה״ה אבד״ק קראקא בהרב הגאון מו״ה דוד שפירא הכהן ונכד הגאון מו״ה אשר זלה״ה אב״ד ור״מ דק״ק קראקא שחיבר ספר עמק ברכה, ומחמת קדושת הספר לא הביאו לבית הדפוס שלא יהי׳ יד הכל ממששין בו זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל.

מא) סדר היחוס של אשתי הצנועה היקרה מרת רייזלע תחי׳. חותני הנגיד השלם המפואר מ׳ שלמה זאלע זילבערפעלד ז״ל בהרב הנגיר מגדולי ונכבדי עיר קראקא מ׳ נטע זילבערפעלד ז״ל אמו של חותני אשת הרב הנגיר ר׳ נטע הנ״ל ז״ל היתה אשה יקרה וצנועה מרת שרה בת הרב הגביר הרא״ש הקצין מ׳ צבי הירש איבעשיץ מקראקא בהרב הגאון מ׳ נהן נטע אב״ד פשעדבירז זלה״ה בהרב הגאון מו״ה אהרן איבעשיץ ז״ל אבד״ק פיורדא זלה״ה אחיו של הגאון האמיתי רבן של כל בני הגולה רבינו יהונתן זלה״ה האבד״ק האמבורג בעל הכרתי והפלתי והאורים ותומים והמה הי׳ בני הגאון מ׳ נתן נטע האבד״ק איבשעץ במרינת מעהרין זלה״ה בהרב הקצין מ׳ זעליג נכר הגאון מ׳ נתן נטע שפירא בעל מגלה עמוקות זלה״ה בהרב הגאון מ׳ שלמה ז״ל בהגאון מ׳ נתן שפירא ר״מ דק״ק הורדנא בעמח״ס מבוא שערים על ס׳ שערי דורא וספר אמרי שפר והובא דבריו הקדושים בספר מגלה עמוקות פ׳ קדושים בלק קרח פנחס. ואשתו של הגאון מ׳ נתן נטע אמו של רבינו הגאון ר״ר יהונהן ז״ל ואחיו הגאון ר׳ אהרן ז״ל היתה בתו של הגאון מ׳ אריה ליב צינץ אבד״ק העלישויא ואח״כ אבד״ק פינטשוב ז״ל ואשתו של הגאון מ׳ אריה ליב צינץ היהה אהותו של הגאון המקובל ר׳ אהרן תאומים דרשן ואבד״ק ווירמייזא ואח״כ נתקבל לאבד״ק קראקא בעמח״ם בגדי אהרן ומטה אהרן זלה״ה ונהרג על קידוש השם בהיותו בוועד הגליל בק״ק חמעלניק ב׳ אב שנת ת״נ, והמה בניו של הרב הגאון מ׳ משה תאומים בהרב הקצין מ׳ שמעון תאומים ז״ל נכד בעל קיקיון דיונה ז״ל ולמעלה בקודש.

מב) ואשתו של חותני הר׳ הנגיד מ׳ שלמה זאלע זילבער פעלד

נטעי נאמנה

נ"י ה"ה חמותי היקרה הצדקת מרת רבקה בת הרב הגדול מו"ה ישעהו שיף היילפרין ז"ל בהרב א"ז הגאון החכם הכולל מו"ה זאב דוב היילפרין שיף זלה"ה בעמח"ס מנחת זכרון על מס' עירובין ואמה היקרה הצנועה הצדקת המפורסמת מרת חי' זלה"ה בת מוח"ז הרב הגאון האמיתי שר התורה ארי שבחבירה רשכבה"ג מו"ה ברוך פרענקיל תאומים האבד"ק לייפניק זלה"ה אשר תהלתו מלאה תבל נודע ביהודה ובישראל גדול שמו שם האדם הגדול בענקים אשר התנוסס ככוכב מזהיר על כל אפסי ארץ בחיבוריו היקרים ספר ברוך טעם, עטרת חכמים, והגהות על הש"ס בבלי וירושלמי ועל כל ספרי הקדמונים והוא הי' חותן המלך אדמו"ר הגאון הקדוש איש אלקים יחיד בדורו ורשכבה"ג מרן חיים האלבערשטאם האבד"ק סאנז זלה"ה אשר יצא מאתו דור דעה רבנים גאונים צדיקים מאירים לארץ ולדרים למאות ולאלפים ד' עליהם יחי' ויאריכו ימים ושנים על כסא ממלכתם בקרב ישראל גם הי' לו בן חכם ישמח אב הרב הגאון הצדיק מופת הדור מ' יהושע העשיל תאומים פרענקיל מנוחתו כביד בק"ק קאמרנא זלה"ה. מו"ח זקני הגאון רשכבה"ג מ' ברוך פרענקיל הנ"ל הי' חתנו של הרב הגביר ראש העדה מ' יהודה פרנס ז"ל מעיר ווישניציא מאשתו ראשונה, ומאשתו השניה הי' חתנו של הגאון מו"ה צבי הירש יהושע הלוי איש הורוויץ בהגאון הקדוש רשכבה"ג מו"ה שמעלקי האבד"ק ניקלסבורג זלה"ה וחתן דודו הרב הגאון הקדוש רשכבה"ג מ' פנחס הלוי איש הורוויץ בעל הפלאה והמקנה זלה"ה.

מג) מוח"ז הרב הגאון וכו' מו"ה ברוך פרענקיל האבד"ק לייפניק זלה"ה הי' בן להגאון המפורסם מו"ה יהושע פייבל תאומים אבד"ק אוסטראוויצא במדינת פולין ז"ל אחיו של הרב הגאון המובהק מו"ה אריה ליב תאומים האבד"ק בראדי והגליל בעמח"ס גור אריה יהודה אילת אהבים יעלת חן על התורה. והמה הי' בני הגאון מאיר הגולה מ' יוסף תאומים אבד"ק איסטראוויציא ור"מ ודרשן בפוזנא ז"ל בהרב הגאון מ' אריה ליב תאומים אבד"ק קרעשיב ז"ל אחיו של הגאון הנשגב מ' חיים יונה תאומים ז"ל

אבד"ק

אבד"ק פרעמיסלא צילץ ברעסלוי בעמח"ס קינטרס ר' חיים יונה על דיני דגרמי (חתנו של הגאון המפורסם מ' דוד אופינהיים אבד"ק ברעסלוי זלה"ה) והמה הי' בני הרב הגאון מ' יהושע יחזקאל פייבל תאומים ז"ל אבד"ק פרעמיסלא והגליל אחי הגאונים ה"ה הרב הגאון מ' ישראל תאומים ז"ל והרב הגאון מ' יצחק מאיר תאומים פרענקיל אבד"ק זאלקווא ובק"ק פלויצק וק"ק פינסק זלה"ה והגאון מ' יעקב תאומים מבינה שילהאף בפראג ז"ל ואחותיהם הי' א) אשת הרב הגאון מ' מרדכי בהרב הגאון ר"ר העשיל זלה"ה האבד"ק קראקא, ואחריו נשאת לרגאון מ' ארדן תאומים אבד"ק קראקא בעל מטה אהרן ובגדי אהרן זלה"ה ב) אשת הגאון מ' אביגדור קרא אבד"ק אפטא וגלוגא רבתי זלה"ה ג) אשת הגביר הקצין מ' ישראל משה יוסף גארדין ז"ל והמה בניו של הגאון מ' יונה האומים ז"ל אבד"ק הורדנא ניקעלשבורג מיין בעמח"ס קיקיון דיונה זלה"ה.

מז) מוה"ז הרב מ' יהושע פייבל האבד"ק איסטראווציא אביו של הגאון מליפניק זלה"ה הי' חתן הגאון מ' יששכר בער אבד"ק טשערנאוויציא ז"ל בהגאון מו"ה יהושע הלוי אבד"ק דאברומיל (אשר הי' חתן הגאון הקצין מ' יששכר בעריש מקראקא פרנס דד"א בן רבינו הגאון ר"ר העשיל ז"ל אבד"ק קראקא) בהגאון מ' שמיאל הלוי אבד"ק מעזריש רישא אשר הי' חתן הגאון רשכבה"ג מו"ה יהושע אבד"ק לבוב קראקא בעמח"ס מגיני שלמה ושו"ת פני יהושע זלה"ה.

מח) מוה"ז הרב הגאון מ' יוסף תאומים האבד"ק אוסטראפציא הי' חתנו של הגאון מ' נתן נטע האבד"ק טירבין ז"ל בן בנו של הגאון הקדוש המקובל אלקי מ' נתן נטע שפירא אבד"ק קראקא זלה"ה, והגאון ר' נתן נטע האבד"ק טורבין הי' חתן הגאון מו"ה אברהם ברוך כהנא ראפפורט אבד"ק פיורדא חתן הגאון מ' משה מגזע צבי אבד"ק הוראדנא זלה"ה בעמח"ס תפארת למשה בהגאון הקדוש אשר נהרג על קידוש ה' מ' אברהם מגזע צבי בהגאון מ' יעקב קאפיל אשכנזי בהרה"ג מ' שמואל איש צבי בהרב הגאון מו"ה

מ' צבי העלטאן מוירמייזא (היא אבי המשפחה החותמים עצמם צבי אי איש צבי) בהגאון מ' חיים מווירמיזא בן בנו של הגאון רשכבה"ג מ' יהודה ליוואי הזקן מפראג זלה"ה המיכא בגורל תפארת יחוסי מגזע הגאונים מיצאצאי מלכות בית דוד בן ישי מלך ישראל חי וקים.

כז) אשת דו"ז הרב הגאון ר' חיים יונה תאומים ז"ל הרבנית מרת רייזל בת הרה"ג מ' נפתלי הירש מירליש בהרב הגאון מ' בנימין מירליש ז"ל אחי הגאון המפורסם צדיק יסוד עולם מ' משולם זלמן מירליש זלה"ה אבד"ק אה"ו (חתן הגאון מ' יעקב אבד"ק ווינא וחותן המלך הגאון המפורסם רשכבה"ג מ' צבי אשכנזי בעל החכם צבי ז"ל) בהרב האלוף הראש הקצין מו"ה יעקב דיד מירליש בהגאון מ' נפתלי הירש מירליש ז"ל האבד"ק פילדא בהגאון מ' יעקב קאפיל בהגאון מ' אהרן העלליר ז"ל מעיר ואלערשטיין באשכנז והילידו בן ובת א) הבן ה"ה הגאון מ' יצחק יוסף ז"ל תאומים אבד"ק סלוצק וקראקא ובשנת הק"ה נתקבל על כסא אביו ז"ל בברעזאַניא, שם שפט את עדתו ארבעים וחמש שנים עד שנת תק"נ, עליו אמרו חכמי זמני כי ע"ז ותפארת לו תורה וגדולה במקום אחד ב) הרבנית מרת חיה אשת הגאון המפורסם מ' צבי הירש אבד"ק זבאריז בן דודה הרב הגאון מו"ה שלמה האבד"ק פינטשוב חותני של הגאון מו"ה סענדיר מרגליות האבד"ק סאטנוב זלה"ה. ולהגאון מ' יצחק יוסף האומים בהגאון ר' חיים יונה תאומים ז"ל הי' שתי בנות א) מרת אידל אשת הרב מ' יואל וואלף ז"ל בהגאון מ' דוד בעמח"ס קרבן העדה ב) הרבנית מ' שרה אשת הרב הגאון מ' שאול האבד"ק פפד"א ואחר פטירתו נשאת להגאון מ' עקיבא איגר האבד"ק לייפניק זלה"ה.

כח) אשת מוח"ז הגאון מ' יהושע יחזקאל פייבל תאומים בהגאון מ' יונה תאומים בעל קיקיון דיונה ז"ל היתה בת א"ז הרב הגאון מ' אריה ליב האבד"ק קראקא הנודע בשם הויכער רבי ר' ליב ז"ל בהגאון מ' זכרי' מענדיל מקראקא הנקרא ר'

מענדיל

מענדיל קלוינער, אשתו היתה אחות הגאון מהר"ל מפראג ז"ל בהרב הגאון מ' בצלאל המיבא בגודל תפארת יחוסי שהי' מגזע הגאונים מצאצאי מלכות בית דוד בן ישי מלך ישראל חי וקים.

מח) אשת מיח"ז רגאון בעל קיקיון דיונה ז"ל היתה הרבנית בילא בתי של הגאון מ' מאיר וואהל אבד"ק בריסק דליטא בן השר וגדול בישראל מ' שאול וואהל בהגאון מהר"י מינץ בעמח"ס י"ב דרישות למהר"י מינץ, בהגאון מהר"מ פאדווא זלה"ה חתן הגאון מ' אברהם מינץ בהגאון מהר"י מינץ זלה"ה.

מט) הגאון מ' מאיר וואהל האבד"ק בריסק דליטא הי' חתן הגאון מ' פנחס הירוויץ גיסו של הרמ"א זלה"ה בהרב הגאון מ' יעקב ישראל הלוי איש הורוויץ בהאלוף החכם המפורסם בדורו מ' אברהם משולם זלמן הלוי איש הירוויץ ז"ל אחי הגאון מ' שבתי שעפטיל אבי הגאון הקדוש מ' אברהם הלוי איש הורוויץ אבי הגאון הקדוש רשכבה"ג מ' ישעיהו הלוי הורוויץ בעל השל"ה זלה"ה חוטר מגזע רבינו יצחק הלוי כ־בינו פנחס הלוי זלה"ה אחי הרב הגאון מאור הגולה מ' אהרן הלוי נשיא הלוים מברצלונא בעל החינוך ובדק הבית זלה"ה.

נ) הגאון בעל קיקיון דיונה ז"ל הי' בן הגאון מ' ישעיהו תאומים ז"ל מפראג אשר יחוסו נודע בין כותבי היחוסים כי הי' דור אחר דור גזע קדוש וטהור עד רש"י עד התנא ר' יוחנן הסנדלר ורבי גמליאל הזקן מצאצאי מלכות בית דוד בן ישי מלך ישראל חי וקים.

מרדכי רובינשטיין מזאלקווא בעה"מ ספר מור דרור על הגדה של פסח, דורש לפרקים על פרקי אבות, „גבעת שאול" הספד על הגאון רשבבה"ג מ' יוסף שאול ז"ל האבד"ק לבוב. „גיית ארי" הספד על הגאון מלבוב ז"ל, „איה סופר" הספד על הגאון מאור הגולה מ' שמעון סופר ז"ל האבד"ק קראקא, גם ספר שמן המור על התורה ודרשות על המועדים. גם חיבור גדול על אגדות חז"ל בעין יעקב, והב' חיבורים הנ"ל המה בכתובים ד' יזכני להוציאם לאורה.

